

EVROPSKA UNIJA

EVROPSKI PARLAMENT

SVET

**Bruselj, 14. maj 2024
(OR. en)**

**2016/0223 (COD)
LEX 2341**

**PE-CONS 70/1/23
REV 1**

**ASILE 120
CODEC 2257**

**UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA O STANDARDIH GLEDE POGOJEV,
KI JIH MORAJO IZPOLNJEVATI DRŽAVLJANI TRETJIH DRŽAV ALI OSEBE BREZ
DRŽAVLJANSTVA, DA SO UPRAVIČENI DO MEDNARODNE ZAŠČITE, GLEDE
ENOTNEGA STATUSA BEGUNCEV ALI OSEB, UPRAVIČENIH DO SUBSIDIARNE
ZAŠČITE, IN GLEDE VSEBINE TE ZAŠČITE TER SPREMEMBI DIREKTIVE SVETA
2003/109/ES IN RAZVELJAVITVI DIREKTIVE 2011/95/EU EVROPSKEGA PARLAMENTA
IN SVETA**

UREDBA (EU) 2024/...
EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 14. maja 2024

**o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez
državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev
ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite
ter spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES in razveljavitvi Direktive 2011/95/EU
Evropskega parlamenta in Sveta**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 78(2), točki (a) in (b), ter člena 79(2), točka (a), Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij²,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom³,

¹ UL C 75, 10.3.2017, str. 97.

² UL C 207, 30.6.2017, str. 67.

³ Stališče Evropskega parlamenta z dne 10. aprila 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 14. maja 2024.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Več bistvenih sprememb je bilo vnesenih v Direktivo 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁴. Da se zagotovi harmonizacija in boljša konvergenca pri odločitvah o azilu ter vsebini mednarodne zaščite z namenom zmanjšanja spodbud za gibanja znotraj Unije, spodbujanja upravičencev do mednarodne zaščite, da ostanejo v državi članici, ki jim je priznala zaščito, in zagotovitve enake obravnave upravičencev do mednarodne zaščite, bi bilo treba razveljaviti navedeno direktivo in jo nadomestiti z uredbo.
- (2) Skupna azilna politika, vključno s skupnim evropskim azilnim sistemom, utemeljena na popolni in vključujoči uporabi Ženevske konvencije v zvezi s statusom beguncev z dne 28. julija 1951, kot je bila dopolnjena z Newyorškim protokolom z dne 31. januarja 1967 (v nadaljnjem besedilu: Ženevska konvencija), je sestavni del cilja Unije za postopno vzpostavitev območja svobode, varnosti in pravice, odprtega za tiste, ki jih okoliščine prisilijo k legitimnemu iskanju zaščite v Uniji. Taka politika bi morala temeljiti na načelu solidarnosti in pravične delitve odgovornosti med državami članicami, vključno s finančnimi posledicami. Ženevska konvencija je temelj mednarodne pravne ureditve za zaščito beguncev.

⁴ Direktiva 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (UL L 337, 20.12.2011, str. 9).

- (3) Skupni evropski azilni sistem temelji na skupnih standardih za azilne postopke, priznanje in zaščito na ravni Unije, za pogoje za sprejem prosilcev za azil in sistem za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito. Ne glede na dosežen napredek pri razvoju skupnega evropskega azilnega sistema, obstajajo pomembne razlike med državami članicami glede uporabljenih postopkov, stopenj ugodno rešenih prošenj za mednarodno zaščito, vrste priznane zaščite, ravni materialnih pogojev za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito ter ugodnosti, ki jih prejmejo prosilci in upravičenci do mednarodne zaščite. Ta razhajanja bi lahko povzročila sekundarna gibanja in škodila cilju, da so vsi prosilci obravnavani enakovredno ne glede na to, kje v Uniji zaprosijo za azil.
- (4) Komisija je v svojem sporočilu „K reformi skupnega evropskega azilnega sistema in krejitvi zakonitih poti v Evropo“ z dne 6. aprila 2016 navedla možnosti, ki jih ima za izboljšanje skupnega evropskega azilnega sistema, in sicer vzpostavitev trajnostnega in pravičnega sistema za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, okrepitev sistema Eurodac, doseganje večje konvergence v azilnem sistemu Unije, preprečitev sekundarnih gibanj v okviru Unije in preoblikovanje Evropskega azilnega podpornega urada v agencijo. Navedeno sporočilo je v skladu s pozivi Evropskega sveta z dne 18. in 19. februarja 2016 za doseganje napredka pri preoblikovanju obstoječega okvira Unije, da se zagotovi humana in učinkovita azilna politika.

- (5) Ker člen 78(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) poziva k enotnemu statusu azila in dobremu delovanju skupnega evropskega azilnega sistema, bi bil potreben pomemben napredek pri konvergenci nacionalnih azilnih sistemov, s posebnim poudarkom na različnih stopnjah ugodno rešenih prošenj za mednarodno zaščito in vrsti statusa zaščite v državah članicah. Poleg tega bi bilo treba pravice, priznane upravičencem do mednarodne zaščite, dodatno pojasniti in harmonizirati.
- (6) Uredba je zato potrebna, da se zagotovita doslednejša raven harmonizacije po vsej Uniji in višja stopnja pravne jasnosti in preglednosti.
- (7) Glavni cilj te uredbe je po eni strani zagotoviti, da države članice uporabljajo skupna merila za ugotavljanje, katere osebe resnično potrebujejo mednarodno zaščito, po drugi strani pa zagotoviti, da je v vseh državah članicah upravičencem do mednarodne zaščite na voljo skupni sklop pravic.

- (8) Dodatno približevanje pravil o priznavanju in vsebini statusa begunca in statusa subsidiarne zaščite bi moralo poleg tega pripomoči k omejevanju sekundarnega gibanja prosilcev za mednarodno zaščito in upravičencev do mednarodne zaščite med državami članicami.
- (9) Mednarodno zaščito bi bilo treba priznati državljanom tretjih držav in osebam brez državljanstva, ki sodijo na področje uporabe te uredbe in ki izpolnjujejo pogoje za mednarodno zaščito. Mednarodne zaščite se ne bi smelo priznati državljanom tretjih držav in osebam brez državljanstva, ki ne sodijo na področje uporabe te uredbe. Nacionalni humanitarni statusi, kadar so priznani, ne bi smeli povzročati tveganja, da bi prišlo do zamenjave z mednarodno zaščito.
- (10) Določbe te uredbe glede vsebine mednarodne zaščite, vključno s pravili za odvrčanje od sekundarnih gibanj, bi se morale uporabljati za osebe, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita po pozitivnem zaključku postopka preselitve ali humanitarnega sprejema v skladu z Uredbo (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta⁵⁺.

⁵ Uredba (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o vzpostavitvi okvira Unije za preselitev in humanitarni sprejem ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1147 (UL L, ..., ELI: ...).

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 18/24 (2016/0225(COD)) ter v opombo vstavite številko, datum, naslov in sklic na UL za navedeno uredbo.

- (11) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki so priznana zlasti z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (Listina) in Evropsko konvencijo o človekovih pravicah (EKČP). Ta uredba zlasti poskuša zagotoviti polno spoštovanje človekovega dostojanstva ter pravice do azila prosilcev za azil in njihovih družinskih članov, ki jih spremljajo, ter spodbujati uporabo določb Listine v zvezi s človekovim dostojanstvom, spoštovanjem zasebnega in družinskega življenja, svobodo izražanja in obveščanja, pravico do izobraževanja, svobodo izbire poklica in pravico do dela, svobodo gospodarske pobude, pravico do azila, zaščito v primeru odstranitve, izgona ali izročitve, enakostjo pred zakonom, nediskriminacijo, otrokovimi pravicami ter pravicami, povezanimi s socialno varnostjo, socialno pomočjo in zdravstvenim varstvom. Navedene določbe bi bilo zato treba temu ustrezno izvajati.
- (12) Pri obravnavanju oseb, ki sodijo na področje uporabe te uredbe, države članice zavezujejo obveznosti iz instrumentov mednarodnega prava, katerih pogodbenice so, zlasti tistih, ki prepovedujejo diskriminacijo.

- (13) Vire sklada za azil, migracije in vključevanje, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/1147 Evropskega parlamenta in Sveta⁶, bi bilo treba uporabiti za zagotavljanje ustrezne podpore prizadevanjem držav članic za izvajanje standardov iz te uredbe, zlasti tistih držav članic, ki se soočajo s posebnim in nesorazmernim pritiskom na svoje azilne sisteme, zlasti zaradi svojih geografskih ali demografskih razmer. Ob spoštovanju splošnega načela prepovedi dvojnega financiranja bi morale države članice na vseh ravneh upravljanja popolnoma izkoristiti možnosti skladov, ki niso neposredno povezani z azilno in migracijsko politiko, ampak bi se lahko uporabili za financiranje ukrepov na tem področju.

⁶ Uredba (EU) 2021/1147 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Sklada za azil, migracije in vključevanje (UL L 251, 15.7.2021, str. 1).

- (14) Agencija Evropske unije za azil, ustanovljena z Uredbo (EU) 2021/2303 Evropskega parlamenta in Sveta⁷, (v nadaljnjem besedilu: Agencija za azil) bi morala zagotoviti primerno podporo pri uporabi te uredbe, zlasti tako, da bi na zahtevo ali ob soglasju zadevne države članice zagotavljala strokovnjake, ki bi organom države članice pomagali pri sprejemu, registraciji in obravnavi prošenj za mednarodno zaščito, ter z zagotavljanjem najnovejših informacij glede tretjih držav, vključno z informacijami o izvorni državi, in drugih zadevnih smernic ter orodij. Organi držav članic bi morali pri uporabi te uredbe upoštevati operativne standarde, kazalnike, smernice in najboljše prakse, ki jih je razvila Agencija za azil. Pri presoji prošenj za mednarodno zaščito in brez poseganja v naravo teh presoj, ki se opravijo za vsak primer posebej, bi morali organi držav članic upoštevati informacije, poročila, skupno analizo glede razmer v izvornih državah in smernice, ki so jih na ravni Unije pripravile Agencija za azil in evropske mreže za informacije o tretjih državah v skladu z Uredbo (EU) 2021/2303.

⁷ Uredba (EU) 2021/2303 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2021 o Agenciji Evropske unije za azil in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 439/2010 (UL L 468, 30.12.2021, str. 1).

- (15) Pri izvajanju te uredbe bi morale biti v skladu s Konvencijo Združenih narodov o otrokovih pravicah iz leta 1989 „največje koristi otroka“ najpomembnejše vodilo. Pri presojanju največje koristi otroka bi morali organi držav članic zlasti upoštevati načelo enotnosti družine, dobrobit mladoletnika in njegov socialni razvoj, jezikovno znanje, varstvene in varnostne vidike ter stališča mladoletnika ob ustreznem upoštevanju njegove starosti in zrelosti.
- (16) Za zaščito največje koristi otroka in splošne dobrobiti mladoletnika ter za spodbujanje kontinuitete pomoči in zastopanja za mladoletnike brez spremstva bi si morale države članice prizadevati, da zagotovijo, kolikor je mogoče, da ista fizična oseba ostane odgovorna za mladoletnika brez spremstva, tudi med azilnim postopkom in po priznanju mednarodne zaščite.
- (17) Polnoletni otroci bi morali šteti za vzdrževane na podlagi individualne presoje, in sicer samo v okoliščinah, ko se ta otrok ne more preživljati zaradi telesnega ali duševnega stanja, povezanega z resno trajno boleznijo ali hudo invalidnostjo.
- (18) Določbe o enotnosti družine v tej uredbi ne posegajo v vrednote in načela, ki jih priznavajo države članice. V primeru poligamnega zakona se vsaka država članica odloči, ali želi uporabiti določbe o enotnosti družine za poligamna gospodinjstva, vključno za mladoletne otroke drugega dodatnega zakonca in upravičenca do mednarodne zaščite.

- (19) Uporaba določb o enotnosti družine bi morala vedno temeljiti na pristnih družinskih razmerjih in ne bi smela vključevati prisilnih porok in zakonskih zvez ali partnerskih skupnosti, katerih edini namen je omogočiti zadevni osebi, da vstopi v države članice ali prebiva v njih. Da se ne bi diskriminiralo družinske člane na podlagi tega, kje se je družina izoblikovala, bi moral pojem družina vključevati tudi družine, izoblikovane zunaj izvirne države, a pred prihodom na ozemlje Unije.
- (20) Kadar se država članica zaradi enotnosti družine odloči, da je v največji koristi mladoletne poročene osebe življenje z njenimi starši, zakonec te mladoletne osebe na podlagi te uredbe ne bi smel imeti pravic do prebivanja na podlagi te zakonske zveze.
- (21) Ta uredba ne posega v Protokol št. 24 o azilu za državljane držav članic Evropske unije, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji (PEU) in PDEU.
- (22) Priznanje statusa begunca je ugotovitveni akt.
- (23) Posvetovanja z Uradom Visokega komisarja Združenih narodov za begunce (UNHCR) lahko prinesejo dragocene smernice organom držav članic pri določanju, ali je prosilec begunec v skladu s členom 1 Ženevske konvencije.

- (24) Pri preučitvi, ali imajo prosilci utemeljen strah pred preganjanjem oziroma ali obstaja utemeljeno tveganje, da utrpijo resno škodo, ter ali državo oziroma velik del njenega ozemlja nadzorujejo stabilni priznani nedržavni organi, vključno z mednarodnimi organizacijami, in zagotavljajo varstvo, in pri presoji, ali imajo prosilci dostop do zaščite pred preganjanjem ali resno škodo v drugem delu izvorne države, ki ni njihovo domače območje (v nadaljnjem besedilu: možnost notranje zaščite), bi moral organ za presojo med drugim upoštevati ustrezne splošne informacije in priporočila, ki jih izda UNHCR.
- (25) Določiti bi bilo treba standarde za opredelitev in vsebino statusa begunca, ki bi pristojne nacionalne organe držav članic vodili pri uporabi Ženevske konvencije.
- (26) Uvesti je treba skupna merila za priznavanje statusa begunca prosilcem za azil v smislu člena 1 Ženevske konvencije.
- (27) Kadar eden ali več posebnih vidikov izjav prosilca ni podprtih z dokumentarnimi ali drugimi dokazi, bi bilo v dvomu treba verjeti prosilcu, če si je resnično prizadeval za utemeljitev potrebe po mednarodni zaščiti, če so bili predloženi vsi pomembni elementi, s katerimi razpolaga, če je bila podana zadovoljiva razlaga v zvezi z manjkajočimi drugimi ustreznimi elementi, če se je ugotovilo, da so izjave prosilca skladne in verjetne, ter če je bila ugotovljena splošna verodostojnost prosilca ob upoštevanju trenutka, ko je prosilec zaprosil za mednarodno zaščito, in, kadar je to primerno, razlogov, zakaj ni zaprosil prej.

- (28) Organ za presojo ne bi smel skleniti, da prosilec ni verodostojen, zgolj ker se ob prvi priložnosti ni skliceval na svojo spolno usmerjenost kot razlog za preganjanje, razen če je očitno, da prosilec namerava zgolj odložiti ali onemogočiti izvršitev odločbe, ki ima za posledico njegovo vrnitev.
- (29) Nazore, prepričanja ali usmeritve prosilca, iz katerih izhajajo dejavnosti, ki bi lahko bile podlaga za utemeljen strah pred preganjanjem ali utemeljeno tveganje za nastanek resne škode, je treba upoštevati, tudi če jih je prosilec v izvorni državi v celoti ali delno prikrival.

- (30) Kadar prosilec med postopkom ni dostopen zaradi okoliščin, na katere ne more vplivati, se uporabljajo ustrezne določbe in zaščitni ukrepi iz Uredbe (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta⁸⁺, Uredbe (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta⁹⁺⁺ in Direktive (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta¹⁰⁺⁺⁺.
- (31) Uvesti je treba zlasti skupne pojme potreb po zaščiti, ki se pojavijo na kraju samem (sur place), izvorov škode in virov zaščite, notranje zaščite in preganjanja, vključno z razlogi za preganjanje.

⁸ Uredba (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o upravljanju azila in migracij ter spremembi Uredb (EU) 2021/1147 in (EU) 2021/1060 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 604/2013 (UL L, ..., ELI: ...).

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 21/24 (2020/0279(COD)) ter v opombo vstavite številko, datum, naslov in sklic na UL za navedeno uredbo.

⁹ Uredba (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v Uniji in razveljavitvi Direktive 2013/32/EU (UL L, ..., ELI: ...).

⁺⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) ter v opombo vstavite številko, datum, naslov in sklic na UL za navedeno uredbo.

¹⁰ Direktiva (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (UL L, ..., ELI: ...).

⁺⁺⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 69/23 (2016/0222(COD)) ter v opombo vstavite številko, datum, naslov in sklic na UL za navedeno direktivo.

- (32) Zaščito lahko nudijo država ali stabilni priznani nedržavni organi, vključno z mednarodnimi organizacijami, ki nadzorujejo državo ali velik del njenega ozemlja in izpolnjujejo pogoje iz te uredbe, pod pogojem, da so sposobne in pripravljene zagotavljati zaščito. Takšna zaščita bi morala biti učinkovita in trajna.
- (33) Kadar subjekti preganjanja ali resne škode niso država ali predstavniki države, bi moral organ za presojo v okviru presoje prošnje za mednarodno zaščito preučiti, ali obstaja možnost notranje zaščite, po tem ko je ugotovljeno, da bi se sicer za prosilca uporabljala merila glede izpolnjevanja pogojev, določena v tej uredbi. Možnost notranje zaščite pred preganjanjem ali resno škodo bi morala biti dejansko na voljo prosilcem v delu izvorne države, v katerega lahko varno in zakonito potujejo ter so v njem sprejeti in v katerem lahko razumno pričakujejo, da se bodo ustalili. Breme dokazovanja razpoložljivosti možnosti notranje zaščite bi moralo biti na organu za presojo. Kadar organ za presojo dokaže, da je na voljo možnost notranje zaščite, bi morali imeti prosilci pravico, da predložijo dokaze in elemente, ki so jim na voljo.

- (34) Pri presoji, ali se od prosilcev lahko upravičeno pričakuje, da se bodo nastanili v drugem delu svoje izvorne države, bi moral organ za presojo upoštevati tudi, ali bi bili prosilci sposobni poskrbeti za svoje osnovne potrebe, kar zadeva dostop do hrane, higieno in zatočišče v lokalnih razmerah v svoji izvorni državi.
- (35) Kadar so subjekti preganjanja ali resne škode država ali predstavniki države, bi bilo treba domnevati, da prosilcu dejanska zaščita ni na voljo, organu za presojo pa ne bi bilo potrebno preučevati, ali je na voljo možnost notranje zaščite. Organ za presojo bi moral imeti možnost, da preuči, ali obstaja možnost notranje zaščite, le kadar se nedvoumno ugotovi, da tveganje preganjanja ali resne škode izhaja iz subjekta, katerega pristojnost je jasno omejena na določeno geografsko območje, ali kadar ima država sama nadzor zgolj nad nekaterimi deli ozemlja zadevne države.
- (36) Pri ocenjevanju prošnje na kraju samem (sur place) lahko dejstvo, da tveganje preganjanja ali resne škode temelji na okoliščinah, ki ne pomenijo izraza ali nadaljevanja prepričanj ali usmeritev, ki jih je prosilec zagovarjal v izvorni državi, služi kot pokazatelj, da je bil edini ali glavni namen prosilca ustvariti potrebne pogoje za prošnjo za mednarodno zaščito.

- (37) Glede na okoliščine lahko dejanja preganjanja, povezana s spolom ali usmerjena na otroke, med drugim vključujejo novačenje mladoletnikov, pohabljanje spolovil, prisilne poroke, trgovino z otroki in delo otrok ter trgovino z ljudmi za namene spolnega izkoriščanja.
- (38) Dejanja preganjanja so lahko v obliki nesorazmernega ali diskriminatornega pregona ali kazni. Takšen nesorazmeren ali diskriminatorni pregon ali kazen lahko med drugim nastane v primerih, ko prosilec zavrne služenje vojaškega roka iz moralnih, verskih ali političnih razlogov ali zaradi pripadnosti določeni etnični skupini ali določenega državljanstva.
- (39) Eden od pogojev, ki jih je treba izpolnjevati za pridobitev statusa begunca v smislu člena 1(A) Ženevske konvencije, je obstoj vzročne zveze med razlogi za preganjanje, in sicer raso, vero ali prepričanjem, narodno pripadnostjo, političnim prepričanjem ali pripadnostjo določeni družbeni skupini, ter dejanji preganjanja ali odsotnostjo zaščite pred takšnimi dejanji.

- (40) Prav tako je treba uvesti skupni pojem „pripadnosti določeni družbeni skupini“ kot razlog za preganjanje. Za namen opredelitve določene družbene skupine bi bilo treba ustrezno upoštevati vprašanja, povezana s spolno usmerjenostjo ali spolom prosilca, vključno z vprašanji spolne identitete in spolnega izraza, ki so lahko povezana z določenimi pravnimi tradicijami in običaji, ki vodijo na primer k pohabljanju spolovil, prisilni sterilizaciji ali prisilnemu splavu, če so ta vprašanja povezana s prosilčevim utemeljenim strahom pred preganjanjem. Glede na okoliščine bi lahko invalidnost štela med značilnosti za namen opredelitve določene družbene skupine.
- (41) Okoliščine v izvorni državi, vključno na primer z obstojem in uporabo kazenske zakonodaje, ki se nanaša posebej na lezbijke, geje, biseksualce, transspolne in interpolne osebe, lahko pomenijo, da je treba te osebe obravnavati kot določeno družbeno skupino.
- (42) Pristojni organi držav članic bi morali pri presoji prošnje za mednarodno zaščito uporabiti metode za presojo prosilčeve verodostojnosti na način, ki spoštuje pravice prosilca, kot jih zagotavljata Listina in EKČP, zlasti pravico do človekovega dostojanstva ter spoštovanja zasebnega in družinskega življenja. Posebej v zvezi s spolno usmerjenostjo in spolno identiteto prosilci ne bi smeli biti predmet podrobnega izpraševanja ali preskusov v zvezi z njihovimi spolnimi praksami.

- (43) Nameni in načela Združenih narodov so določeni v Preambuli ter členih 1 in 2 Ustanovne listine Združenih narodov in so zajeti v resolucijah Združenih narodov o ukrepih boja proti terorizmu. V teh resolucijah je med drugim navedeno, da so „dejanja, metode in prakse terorizma v nasprotju z nameni in načeli Združenih narodov“ in da je „namerno financiranje, načrtovanje in spodbujanje terorističnih dejanj prav tako v nasprotju z nameni in načeli Združenih narodov“.
- (44) Za namen uporabe določb te uredbe o izključitvi iz mednarodne zaščite, kadar obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da je prosilec storil eno ali več dejanj, ki so v nasprotju z nameni in načeli Združenih narodov, določenimi v členih 1 in 2 Ustanovne listine Združenih narodov, ni nujno ugotoviti, da je bil prosilec obsojen za eno od terorističnih kaznivih dejanj iz člena 3(1) Direktive (EU) 2017/541 Evropskega parlamenta in Sveta¹¹.
- (45) Za namen uporabe določb te uredbe o izključitvi prosilca iz mednarodne zaščite, ker je sodeloval v dejavnostih teroristične skupine, dejstvo, da ni bilo ugotovljeno, da je prosilec storil, nameraval storiti ali grozil, da bo storil teroristično dejanje, kot je določeno v resolucijah Varnostnega sveta Združenih narodov, organom držav članic ne preprečuje, da prosilčevo ravnanje obravnavajo kot dejanje v nasprotju z nameni in načeli Združenih narodov.

¹¹ Direktiva (EU) 2017/541 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o boju proti terorizmu in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/475/PNZ ter o spremembi Sklepa Sveta 2005/671/PNZ (UL L 88, 31.3.2017, str. 6).

- (46) Za namene posamične presoje dejstev, ki bi lahko pomenila resne razloge za domnevo, da je prosilec kriv dejanj v nasprotju z nameni in načeli Združenih narodov, da je napeljeval k takim dejanjem ali drugače sodeloval v njih, je zlasti pomembno dejstvo, da je sodišče države članice prosilca obsodilo zaradi sodelovanja v dejavnostih teroristične skupine, prav tako pa tudi ugotovitev sodišča, da je bil prosilec član vodstva takšne skupine, in ne bi bilo treba ugotavljati, ali je prosilec napeljeval k storitvi terorističnega dejanja ali kako drugače sodeloval v njem.
- (47) Storitev političnega kaznivega dejanja načeloma ni razlog, ki upravičuje izključitev iz statusa begunca. Vendar bi bilo treba posebej kruta dejanja, kadar je konkretno dejanje nesorazmerno z domnevno političnim ciljem, in teroristična dejanja, za katera je značilno nasilje, četudi so storjena z domnevno političnim ciljem, šteti kot resna nepolitična kazniva dejanja in so zato lahko podlaga za izključitev iz statusa begunca.

- (48) Treba bi bilo določiti tudi standarde za opredelitev in vsebino statusa subsidiarne zaščite. Subsidiarna zaščita bi morala biti dopolnilna in dodatna oblika zaščite beguncev, ki jo vsebuje Ženevska konvencija. Medtem ko se podlagi za status begunca in status subsidiarne zaščite razlikujeta, pa lahko stalna potreba po zaščiti traja podobno dolgo. Vsebina zaščite, ki jo zagotavlja status begunca ali status subsidiarne zaščite, se lahko razlikuje le, kadar je to izrecno določeno v tej uredbi. Ta uredba državam članicam kljub temu omogoča, da podelijo enake pravice in ugodnosti za oba statusa.
- (49) Uvesti je treba skupna merila, na podlagi katerih se prosilec za mednarodno zaščito prizna, da so upravičenci do subsidiarne zaščite. Ta merila bi morala izhajati iz mednarodnih obveznosti v okviru instrumentov o človekovih pravicah in praks na tem področju, ki obstajajo v državah članicah.
- (50) Za namen presoje resne škode, s katero lahko prosilci postanejo upravičenci do subsidiarne zaščite, bi moral pojem samovoljnega nasilja vključevati nasilje, ki se lahko razširi na osebe ne glede na njihove osebne okoliščine.

- (51) Za namen presoje resne škode bi bilo treba primere, v katerih oborožene sile tretje države napadejo eno ali več oboroženih skupin, ali v katerih se dve ali več oboroženih skupin medsebojno spopade, obravnavati kot notranji oboroženi spopad. Navedenega konflikta ni potrebno opredeliti kot „oboroženi spopad, ki ni mednaroden“ na podlagi mednarodnega humanitarnega prava; prav tako poleg ocene ravni nasilja na zadevnem ozemlju ni treba izvesti ločene presoje intenzivnosti oboroženih spopadov, ravni organiziranosti udeleženih oboroženih sil ali trajanja spopadov.
- (52) V zvezi z zahtevanim dokazom glede obstoja resne in individualne grožnje za življenje ali telesno celovitost civilista organi za presojo od prosilca ne bi smeli zahtevati, da predloži dokaze, da ga posamično zadevajo dejavniki, ki so povezani z njegovimi osebnimi okoliščinami. Vendar pa je raven samovoljnega nasilja, ki je potrebna za utemeljitev prošnje, nižja, kadar prosilci lahko dokažejo, da so posebej prizadeti zaradi dejavnikov, ki so povezani z njihovimi osebnimi okoliščinami. Poleg tega bi moral organ za presojo izjemoma ugotoviti obstoj resne in individualne grožnje, kadar stopnja samovoljnega nasilja, ki je značilno za oboroženi konflikt, doseže tako visoko raven, da obstajajo bistveni razlogi za sklepanje, da bi bile civilne osebe, vrnjene v izvorno državo ali ustrezni del izvorne države, zgolj na podlagi svoje prisotnosti tam, soočene z utemeljenim tveganjem za resno škodo.

- (53) Glede na okoliščine, vključno z dolžino in namenom bivanja, lahko potovanje v izvorno državo služi kot pokazatelj, da je upravičenec do statusa begunca sprejel zaščito izvirne države ali da se je ponovno nastanil v izvorni državi ali, če gre za upravičence do statusa subsidiarne zaščite, da so razlogi za odobritev tega statusa prenehali obstajati.
- (54) V skladu z Uredbo (EU) 2024/...⁺ bi morale države članice zagotoviti, da imajo prosilci pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem zoper odločitve organov za presojo, s katerimi se prošnja za mednarodno zaščito zavrne kot neutemeljena, ali zoper odločitve o odvzemu mednarodne zaščite. V zvezi s tem bi morale pristojno sodišče v okviru morebitne tožbe zoper odločitev o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito ali odvzemu mednarodne zaščite temeljito preučiti razloge, na podlagi katerih je organ za presojo odločil o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito ali odvzemu mednarodne zaščite upravičencu.
- (55) Potovalni dokumenti, prvič izdani upravičencem do mednarodne zaščite ali podaljšani po začetku veljavnosti te uredbe bi morali biti skladni z Uredbo Sveta (ES) št. 2252/2004¹² ali enakovrednimi minimalnimi standardi za varnostne značilnosti in biometrične podatke.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)).

¹² Uredba Sveta (ES) št. 2252/2004 z dne 13. decembra 2004 o standardih za varnostne značilnosti in biometrične podatke v potnih listih in potovalnih dokumentih, ki jih izdajo države članice (UL L 385, 29.12.2004, str. 1).

- (56) Dovoljenja za prebivanje, prvič izdana upravičencem do mednarodne zaščite ali podaljšana po začetku veljavnosti te uredbe, bi morala biti skladna z Uredbo Sveta (ES) št. 1030/2002¹³.
- (57) V obdobju med priznanjem mednarodne zaščite in izdajo dovoljenja za prebivanje bi morale države članice zagotoviti, da imajo upravičenci do mednarodne zaščite dejanski dostop do vseh pravic, določenih v tej uredbi, razen pravice do prostega gibanja znotraj Unije in izdaje potovalnega dokumenta.

¹³ Uredba Sveta (ES) št. 1030/2002 z dne 13. junija 2002 o enotni obliki dovoljenja za prebivanje za državljane tretjih držav (UL L 157, 15.6.2002, str. 1).

- (58) Družinski člani bodo zaradi bližnjega razmerja z upravičencem do mednarodne zaščite običajno izpostavljeni dejanjem preganjanja ali resni grožnji, ki bi lahko predstavljala podlago za priznanje mednarodne zaščite. Zaradi ohranjanja enotnosti družine bi morali imeti družinski člani, ki so prisotni na ozemlju iste države članice in niso upravičeni do mednarodne zaščite, pravico, da zaprosijo za dovoljenje za prebivanje. Takšno dovoljenje za prebivanje bi bilo treba izdati, razen če za družinske člane veljajo izključitveni razlogi ali če to zahtevajo razlogi nacionalne varnosti ali javnega reda. Družinski člani bi morali biti upravičeni tudi do pravic, ki se priznajo upravičencu do mednarodne zaščite, ko je mednarodna zaščita enkrat priznana. Brez poseganja v določbe v zvezi z ohranjanjem enotnosti družine v tej uredbi, kadar položaj spada na področje uporabe Direktive 2003/86/ES¹⁴ o pravici do združitve družine in so pogoji za združitev družine iz te Direktive izpolnjeni, bi bilo treba družinskim članom upravičenca do mednarodne zaščite, ki posamezno ne izpolnjujejo pogojev za tako zaščito, priznati dovoljenja za prebivanje in pravice v skladu z navedeno direktivo. Ta uredba bi se morala uporabljati brez poseganja v Direktivo 2004/38/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹⁵.

¹⁴ Direktiva Sveta 2003/86/ES z dne 22. septembra 2003 o pravici do združitve družine (UL L 251, 3.10.2003, str. 12).

¹⁵ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EGS (UL L 158, 30.4.2004, str. 77).

- (59) Družinskim članom upravičencev do mednarodne zaščite bi bilo treba izdati potovalne dokumente v skladu z nacionalnimi postopki.
- (60) Pri presoji spremembe okoliščin v tretji državi bi morali pristojni organi držav članic ob upoštevanju položaja posameznega upravičenca do mednarodne zaščite preveriti, da so subjekti zaščite v navedeni državi ukrepali v razumni meri, da bi preprečili preganjanje ali resno grožnjo, da zato med drugim izvajajo učinkovit pravni sistem za odkrivanje, pregon in kaznovanje dejanj preganjanja ali resne grožnje in da bo imel upravičenec do mednarodne zaščite dostop do take zaščite, če se mu status begunca ali status subsidiarne zaščite odvzame.
- (61) Pri ocenjevanju, ali je podlaga, na kateri je bila mednarodna zaščita priznana, prenehala obstajati, bi moral organ za presojo upoštevati vse ustrezne in razpoložljive vire informacij in usmeritev na nacionalni ravni, ravni Unije in mednarodni ravni, vključno s priporočili, ki jih izda UNHCR.

- (62) Kadar se za prosilca uporablja člen 1(D) Ženevske konvencije glede zagotavljanja zaščite ali pomoči organov ali uradov Združenih narodov, razen UNHCR, bi moral organ za presojo, ko presoja, ali je zaščita ali pomoč prenehala obstajati iz razlogov, na katere prosilec nima vpliva, in neodvisno od njegove volje, ugotoviti, ali je bil prosilec prisiljen zapustiti območje delovanja zadevnega organa ali urada, ali je bila prosilčeva osebna varnost resno ogrožena in ali mu ta organ ali urad ni mogel zagotoviti življenjskih razmer v skladu s svojim mandatom.
- (63) Kadar status begunca ali subsidiarne zaščite preneha, odločitev, s katero organ za presojo države članice odvzame status, ne bi smela posegati v možnost, da državljani tretje države ali zadevna oseba brez državljanstva zaprosi za prebivališče na podlagi drugih razlogov, kot so razlogi, s katerimi je bilo utemeljeno priznanje mednarodne zaščite, ali da zakonito ostane na ozemlju te države članice iz drugih takih razlogov, zlasti, če ima veljavno dovoljenje za stalno prebivanje v Uniji, v skladu z zadevnim pravom Unije in nacionalnim pravom.
- (64) Odločitev o prenehanju mednarodne zaščite ne bi smela imeti retroaktivnega učinka. Odločitev o preklicu mednarodne zaščite bi morala imeti retroaktivni učinek. Kadar odločitev temelji na razlogu za prenehanje, ne bi smela imeti retroaktivnega učinka. Kadar se status begunca ali status subsidiarne zaščite prekliče, ker zaščita sploh ne bi smela biti priznana, se lahko pridobljene pravice v skladu z nacionalno zakonodajo ohranijo ali izgubijo.

- (65) Upravičenci do mednarodne zaščite bi morali prebivati v državi članici, ki jim je priznala zaščito. Upravičencem do mednarodne zaščite, ki imajo veljavno potno listino in dovoljenje za prebivanje, izdano v državi članici, ki v celoti uporablja schengenski pravni red, bi moralo biti dovoljeno, da vstopajo in se prosto gibljejo na ozemlju držav članic, ki v celoti uporabljajo schengenski pravni red, v dovoljenem obdobju bivanja v skladu z Uredbo (EU) 2016/399 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁶ in členom 21 Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma¹⁷. Upravičenci do mednarodne zaščite lahko prav tako zaprosijo za prebivališče v državi članici, ki ni tista, ki jim je priznala mednarodno zaščito, v skladu z zadevnimi pravili Unije in v skladu z nacionalnimi pravili. Vendar to ne pomeni prenosa statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite in sorodnih pravic.

¹⁶ Uredba (EU) 2016/399 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o Zakoniku Unije o pravilih, ki urejajo gibanje oseb prek meja (Zakonik o schengenskih mejah) (UL L 77, 23.3.2016, str. 1).

¹⁷ Konvencija o izvajanju Schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985 med vladami držav Gospodarske unije Beneluks, Zvezne republike Nemčije in Francoske republike o postopni odpravi kontrol na skupnih mejah (UL L 239, 22.9.2000, str. 19).

- (66) Za zagotovitev, da upravičenci do mednarodne zaščite spoštujejo dovoljeno obdobje bivanja ali prebivanja v skladu z ustreznim nacionalnim pravom ter pravom Unije ali mednarodnim pravom, bi bilo treba spremeniti Direktivo Sveta 2003/109/ES¹⁸, da se zagotovi, da bi se petletno obdobje, po katerem upravičenci do mednarodne zaščite lahko pridobijo status rezidenta Unije za daljši čas, načeloma začelo znova vsakokrat, ko se ugotovi, da se upravičenec do mednarodne zaščite nahaja v državi članici, ki ni država članica, ki mu je priznala mednarodno zaščito, čeprav nima pravice do bivanja ali prebivanja tam.
- (67) Organi držav članic ohranijo določeno diskrecijsko pravico v zvezi z javno politiko in nacionalno varnostjo, ki bi jo bilo treba razlagati v skladu z nacionalnim pravom, pravom Unije ter mednarodnim pravom. Glede na posamezno presojo posebnih dejstev lahko pojma javne politike in nacionalne varnosti vključujeta tudi primere, v katerih državljani tretje države pripada organizaciji, ki podpira mednarodni terorizem, ali podpira takšno organizacijo. Pri presoji, ali državljani tretje države ali oseba brez državljanstva predstavlja tveganje za nacionalno varnost države članice, imajo organi države članice pravico, da med drugim upoštevajo informacije, ki so jih prejeli od drugih držav članic ali tretjih držav.

¹⁸ Direktiva Sveta 2003/109/ES z dne 25. novembra 2003 o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas (UL L 16, 23.1.2004, str. 44).

- (68) Pri odločanju o upravičenosti do ugodnosti iz te uredbe bi moral pristojni organ ustrezno upoštevati največje koristi otroka in posebne okoliščine, zaradi katerih so bližnji sorodniki, ki so že prisotni v državi članici in ki niso družinski člani upravičenca do mednarodne zaščite, odvisni od njega. V izjemnih okoliščinah, ko je bližnji sorodnik upravičenca do mednarodne zaščite poročen mladoletnik, vendar ga zakonec ne spremlja, se lahko domneva, da je največja korist mladoletnika, da živi s svojo matično družino.
- (69) Države članice lahko omejijo dostop do zaposlitvenih ali samozaposlitvenih dejavnosti, kar zadeva delovna mesta, ki vključujejo izvajanje javnih pooblastil in odgovornost za zaščito splošnih interesov države ali drugih javnih organov. V okviru uveljavljanja pravice do enake obravnave v zvezi s članstvom v organizaciji, ki zastopa delavce, ali opravljanjem posebnega poklica, bi moralo biti omogočeno, da se upravičence do mednarodne zaščite izključi iz sodelovanja pri upravljanju oseb javnega prava in zasedanja javne funkcije.
- (70) Stanovanjski dodatek bi moral spadati v osnovne ugodnosti, v kolikor se lahko obravnava kot socialna pomoč.

- (71) Da bi izboljšali dejansko uveljavljanje pravic in ugodnosti upravičencev do mednarodne zaščite iz te uredbe, je treba upoštevati njihove posebne potrebe in posebne izzive pri vključevanju, s katerimi se soočajo, ter jim olajšati dostop do pravic v zvezi z vključevanjem, zlasti glede izobraževalnih priložnosti v povezavi z zaposlitvijo in poklicnega usposabljanja, ter dostop do postopkov priznavanja tujih diplom, potrdil in drugih dokazil o formalnih kvalifikacijah, zlasti kadar gre za pomanjkanje dokumentarnih dokazil in nezmožnost kritja stroškov postopkov priznavanja.
- (72) Upravičenci do mednarodne zaščite bi se morali v zvezi s socialno varnostjo obravnavati enako kot državljani države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito.
- (73) Upravičencem do mednarodne zaščite bi bilo treba zagotoviti dostop do zdravstvenega varstva, vključno s telesnim in duševnim zdravstvenim varstvom ter spolnim in reproduktivnim zdravstvenim varstvom, če je zagotovljeno državljanom države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito.
- (74) Da bi se olajšalo vključevanje upravičencev do mednarodne zaščite v družbo, bi morali imeti dostop do ukrepov vključevanja na lokalni, regionalni in nacionalni ravni pod pogoji, ki jih določijo države članice. Države članice bi morale razmisliti o ohranitvi dostopa do jezikovnih tečajev za upravičence do mednarodne zaščite, kadar so imeli dostop do jezikovnih tečajev kot prosilci.
- (75) Učinkovito spremljanje uporabe te uredbe zahteva njeno ocenjevanje v rednih časovnih presledkih.

- (76) Ker ciljev te uredbe, in sicer vzpostavitve standardov za priznanje mednarodne zaščite državljanom tretjih držav in osebam brez državljanstva s strani držav članic, za enotni status beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in za vsebino te priznane zaščite, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov te uredbe lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (77) V skladu s členoma 1 in 2 in členom 4a(1) Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen PEU in PDEU, in brez poseganja v člen 4 navedenega protokola Irska ne sodeluje pri sprejetju te uredbe, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja.
- (78) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 22 o stališču Danske, ki je priložen PEU in PDEU, Danska ne sodeluje pri sprejetju te uredbe, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Poglavje I

Splošne določbe

Člen 1

Predmet urejanja

Ta uredba določa standarde za:

- (a) izpolnjevanje pogojev državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, da se jim prizna status upravičencev do mednarodne zaščite;
- (b) enotni status beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite;
- (c) vsebino priznane mednarodne zaščite.

Člen 2

Področje uporabe

1. Ta uredba se uporablja za izpolnjevanje pogojev državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, da se jim prizna status upravičencev do mednarodne zaščite, in za vsebino mednarodne zaščite.

2. Ta uredba se ne uporablja za nacionalne humanitarne statute, ki jih priznajo države članice državljanom tretjih držav ali osebam brez državljanstva, ki ne spadajo v področje uporabe te uredbe. Kadar so nacionalni humanitarni statusi priznani, ti ne povzročajo tveganja, da bi prišlo do zamenjave z mednarodno zaščito.

Člen 3

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „status begunca“ pomeni priznanje državljana tretje države ali osebe brez državljanstva kot begunca s strani države članice;
- (2) „status subsidiarne zaščite“ pomeni priznanje državljana tretje države ali osebe brez državljanstva kot osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, s strani države članice;
- (3) „mednarodna zaščita“ pomeni status begunca ali status subsidiarne zaščite;
- (4) „upravičenec do mednarodne zaščite“ pomeni osebo, ki ji je priznan status begunca ali status subsidiarne zaščite;

- (5) „begunec“ pomeni državljana tretje države, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rasne, verske ali narodne pripadnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti določeni družbeni skupini nahaja izven države, katere državljan je, in ne more ali zaradi tega strahu noče izkoristiti zaščite te države, ali osebo brez državljanstva, ki se nahaja izven države prejšnjega običajnega prebivališča zaradi enakih razlogov, kot so navedeni, in se ne more ali zaradi tega strahu noče vrniti vanjo, in za katero se ne uporablja člen 12;
- (6) „oseba, upravičena do subsidiarne zaščite“, pomeni državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, ki ne izpolnjuje pogojev za begunca, a je bilo v zvezi z njo izkazano, da obstajajo utemeljeni razlogi za prepričanje, da bi se ta oseba, če bi se vrnila v izvorno državo, ali v primeru osebe brez državljanstva v državo prejšnjega običajnega prebivališča, soočila z utemeljenim tveganjem, da utrpí resno škodo, kot je opredeljena v členu 15, in za katero se člen 17(1) in (2) ne uporablja in ki ne more ali zaradi takega tveganja noče izkoristiti zaščite te države;
- (7) „prošnja za mednarodno zaščito“ pomeni prošnjo državljana tretje države ali osebe brez državljanstva za zaščito s strani države članice, ki se lahko razume kot prošnja za status begunca ali status subsidiarne zaščite;
- (8) „prosilec“ pomeni državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, ki je podala prošnjo za mednarodno zaščito, v zvezi s katero še ni bila sprejeta dokončna odločitev;

- (9) „družinski člani“ pomeni, v kolikor je družina obstajala že pred prihodom prosilca na ozemlje držav članic, naslednje člane družine upravičenca do mednarodne zaščite, ki se v zvezi s prošnjo za mednarodno zaščito nahajajo na ozemlju iste države članice:
- (a) zakonca upravičenca do mednarodne zaščite ali njegovega neporočenega partnerja v trajni zvezi, kadar predpis ali praksa zadevne države članice neporočene pare obravnava kot enakovredne poročenim parom;
 - (b) mladoletne ali odrasle vzdrževane otroke parov iz točke (a) ali upravičenca do mednarodne zaščite, pod pogojem, da so neporočeni, in ne glede na to, ali so bili rojeni v zakonski zvezi ali zunaj nje ali posvojeni, kot določa nacionalno pravo; mladoletnik se šteje za neporočenega, kadar na podlagi individualne ocene zakonska zveza mladoletnika ne bi bila v skladu z ustrezno nacionalno zakonodajo, če bi bila sklenjena v zadevni državi članici, zlasti glede na zakonsko določeno starost za sklenitev zakonske zveze;
 - (c) kadar je upravičenec do mednarodne zaščite mladoleten in neporočen, očeta, mater ali drugo odraslo osebo, tudi odrasli brat ali sestra, ki je za upravičenca odgovorna v skladu z zakonom ali prakso zadevne države članice; mladoletnik se šteje za neporočenega, kadar na podlagi individualne ocene zakonska zveza mladoletnika ne bi bila v skladu z ustrezno nacionalno zakonodajo, če bi bila sklenjena v zadevni državi članici, zlasti glede na zakonsko določeno starost za sklenitev zakonske zveze;

- (10) „mladoletnik“ pomeni državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, mlajšo od 18 let;
- (11) „mladoletnik brez spremstva“ pomeni mladoletnika, ki prispe na ozemlje držav članic brez spremstva odrasle osebe, ki je zanj odgovorna po zakonu ali v skladu s prakso zadevne države članice, dokler taka odrasla oseba dejansko ne prevzame skrbi zanj, vključno z mladoletnikom, ki ostane brez spremstva, potem ko je vstopil na ozemlje držav članic;
- (12) „dovoljenje za prebivanje“ pomeni pooblastilo, ki ga izdajo organi države članice v enotni obliki, določeni z Uredbo (ES) št. 1030/2002, ki državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva dopušča zakonito prebivanje na njenem ozemlju;
- (13) „izvorna država“ pomeni državo ali države, katerih državljan je oseba, pri osebah brez državljanstva pa državo ali države običajnega prebivališča;
- (14) „odvzem mednarodne zaščite“ pomeni odločitev organa za presojo ali pristojnega sodišča, da prekliče ali odpravi mednarodno zaščito, vključno z zavrnitvijo njenega podaljšanja;
- (15) „organ za presojo“ pomeni pravosodni ali upravni organ v državi članici, ki je odgovoren za obravnavanje prošenj za mednarodno zaščito in je pristojen za sprejemanje odločitev v upravni fazi postopka;
- (16) „socialna varnost“ pomeni področja socialne varnosti, določena v členu 3(1) in (2) Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁹;

¹⁹ Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL L 166, 30.4.2004, str. 1).

- (17) „socialna pomoč“ pomeni ugodnosti, priznane za zagotovitev osnovnih potreb tistih, ki nimajo zadostnih sredstev;
- (18) „skrbnik“ pomeni fizično osebo ali organizacijo, vključno z javnim organom, ki jo določijo pristojni organi za pomoč in zastopanje mladoletnika brez spremstva ter delovanje v njegovem imenu, kot je ustrezno, da se zagotovi, da mladoletnik brez spremstva lahko uveljavlja pravice in izpolnjuje obveznosti iz te uredbe, pri čemer ščiti njegovo največjo korist in splošno dobrobit.

Poglavje II

Presoja prošelj za mednarodno zaščito

Člen 4

Predložitev informacij in presoja dejstev ter okoliščin

1. Prosilci predložijo vse elemente, ki so jim na voljo in s katerimi utemeljujejo prošnjo za mednarodno zaščito. V ta namen prosilci polno sodelujejo z organom za presojo in drugimi pristojnimi organi ter ostanejo med celotnim postopkom prisotni in na voljo na ozemlju države članice, ki je odgovorna za obravnavanje njihove prošnje, tudi med ocenjevanjem ustreznih elementov prošnje.

2. Elementi iz odstavka 1 so naslednji:

- (a) izjave prosilca in
- (b) vsa dokumentacija, s katero razpolaga prosilec, glede naslednjega:
 - (i) razlogi, zaradi katerih prosilec vlaga prošnjo za mednarodno zaščito;
 - (ii) starost prosilca;
 - (iii) poreklo prosilca, vključno s poreklom zadevnih družinskih članov in drugih sorodnikov;
 - (iv) identiteta prosilca;
 - (v) državljanstvo oziroma državljanstva prosilca;
 - (vi) država ali države in kraj ali kraji prejšnjega prebivališča prosilca;
 - (vii) prejšnje prošnje za mednarodno zaščito, ki jih je vložil prosilec;
 - (viii) rezultati kakršnih koli postopkov za preselitev ali humanitarni sprejem, kot jih določa Uredba (EU) 2024/...⁺;
 - (ix) prosilčeve potovalne poti in
 - (x) prosilčevi potovalni dokumenti.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 18/24 (2016/0225(COD)).

3. Organ za presojo presodi vse ustrezne elemente prošnje za mednarodno zaščito v skladu s členom 34 Uredbe (EU) 2024/...⁺.
4. Dejstvo, da je prosilec že bil podvržen preganjanju ali mu je že bila povzročena resna škoda ali se mu je s takšnim preganjanjem ali škodo neposredno grozilo, se šteje za resen znak prosilčevega utemeljenega strahu pred preganjanjem ali utemeljenega tveganja, da utrpi resno škodo, razen če obstajajo tehtni razlogi za sklepanje, da se takšno preganjanje ali resna škoda ne bo ponovila.
5. Kadar enega ali več posebnih vidikov izjav prosilca ne podpirajo dokumentarni ali drugi dokazi, se ne zahtevajo dodatni dokazi v zvezi z navedenimi posebnimi vidiki, kadar so izpolnjeni naslednji pogoji:
 - (a) prosilec se je pristno potrudil za utemeljitev svoje prošnje za mednarodno zaščito;
 - (b) vsi ustrezni elementi, ki so na voljo prosilcu, so bili predloženi, glede morebitne nepredložitve drugih ustreznih elementov pa je bila podana zadovoljiva razlaga;
 - (c) ugotovljeno je, da so prosilčeve izjave skladne in verjetne ter ne nasprotujejo dostopnim specifičnim in splošnim informacijam, povezanim s prosilčevim primerom;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 16/2024 (2016/0224A(COD)).

- (d) ugotovljena je bila splošna verodostojnost prosilca, pri čemer se med drugim upošteva, kdaj je prosilec zaprosil za mednarodno zaščito.

Člen 5

Potreba po mednarodni zaščiti, ki se pojavi na kraju samem (sur place)

1. Utemeljen strah pred preganjanjem ali utemeljeno tveganje resne škode lahko temelji na:
 - (a) dogodkih, do katerih je prišlo, odkar je prosilec zapustil izvorno državo, ali
 - (b) dejavnostih, ki jih je prosilec izvajal, odkar je zapustil izvorno državo, zlasti kadar se ugotovi, da te dejavnosti predstavljajo izraz in nadaljevanje prepričanj, pogledov ali usmeritev, ki jih je prosilec zagovarjal že v izvorni državi.
2. Kadar tveganje za preganjanje ali resno škodo temelji na okoliščinah, ki jih je prosilec ustvaril po odhodu iz izvorne države z edinim ali glavnim namenom, da ustvari potrebne pogoje za vložitev prošnje za mednarodno zaščito, lahko organi za presojo priznanje mednarodne zaščite zavrnejo, pod pogojem, da so vse odločitve, sprejete v zvezi s prošnjo za mednarodno zaščito, v skladu z Ženevsko konvencijo v zvezi s statusom beguncev z dne 28. julija 1951, kot je bila dopolnjena z Newyorškim protokolom z dne 31. januarja 1967 (v nadaljnjem besedilu: Ženevska konvencija), Evropsko konvencijo o človekovih pravicah (EKČP) in Listino Evropske unije o temeljnih pravicah.

Člen 6

Subjekti preganjanja ali resne škode

Subjekti preganjanja ali resne škode so lahko:

- (a) država;
- (b) stranke ali organizacije, ki nadzorujejo državo ali bistveni del ozemlja države;
- (c) nedržavni subjekti, če je mogoče dokazati, da subjekti iz člena 7(1) niso sposobni ali nočejo nuditi zaščite pred preganjanjem ali resno škodo.

Člen 7

Subjekti zaščite

1. Zaščito pred preganjanjem ali resno škodo lahko zagotovijo le naslednji subjekti, če so sposobni in pripravljeni zagotoviti učinkovito in trajno zaščito v skladu z odstavkom 2:
 - (a) država;
 - (b) stabilni priznani nedržavni organi, vključno z mednarodnimi organizacijami, ki nadzorujejo državo ali bistveni del ozemlja države.

2. Zaščita pred preganjanjem ali resno škodo mora biti učinkovita in trajna. Šteje se, da se navedena zaščita zagotavlja, kadar subjekti iz odstavka 1 ukrepajo v razumni meri, da preprečijo preganjanje ali utrpitev resne škode, med drugim z izvajanjem učinkovitega pravnega sistema za odkrivanje, pregon in kaznovanje dejanj preganjanja ali resne škode, in kadar ima prosilec dostop do navedene zaščite.

3. Pri presojanju, ali stabilni priznani nedržavni organi, vključno z mednarodnimi organizacijami, nadzorujejo državo ali bistveni del njenega ozemlja ter nudijo zaščito v smislu odstavka 2, organi za presojo upoštevajo natančne in posodobljene informacije o izvornih državah iz vseh ustreznih in razpoložljivih virov na nacionalni ravni, ravni Unije in mednarodni ravni, in, kadar je na voljo, skupno analizo razmer v posameznih izvornih državah in smernice iz člena 11 Uredbe (EU) 2021/2303.

Člen 8

Možnost notranje zaščite

1. Kadar država ali njeni predstavniki niso subjekti preganjanja ali resne škode, organ za presojo v okviru presoje prošnje za mednarodno zaščito preuči, ali prosilec ne potrebuje mednarodne zaščite, ker lahko varno in zakonito potuje v del izvirne države in je vanj sprejet ter se lahko razumno pričakuje, da se tam naseli, in ali v navedenem delu države prosilec:
 - (a) nima utemeljenega strahu pred preganjanjem ali ni utemeljenega tveganja, da utрпи resno škodo, ali
 - (b) ima dostop do učinkovite in trajne zaščite pred preganjanjem ali resno škodo.
2. Kadar so subjekti preganjanja ali resne škode predstavniki države ali država, organ za presojo predpostavi, da učinkovita zaščita prosilcu ni na voljo in mu ni potrebno opraviti presoje iz odstavka 1.

Organ za presojo lahko opravi presojo iz odstavka 1 le, kadar se nedvoumno ugotovi, da tveganje preganjanja ali resne škode izhaja iz subjekta, katerega pristojnost je jasno omejena na določeno geografsko območje, ali kadar ima sama država nadzor zgolj nad nekaterimi deli svojega ozemlja.

3. Organ za presojo opravi presojo iz odstavka 1, ko ugotovi, da bi se za prosilca sicer uporabljala merila glede izpolnjevanja pogojev iz te uredbe. Breme dokazovanja, da ima prosilec na voljo možnost notranje zaščite, nosi organ za presojo. Prosilec ima pravico, da predloži dokaze in vsak element, ki kaže na to, da možnost notranje zaščite zanj ni na voljo. Dokaze in elemente, ki jih predloži prosilec, organ za presojo upošteva.
4. Pri ugotavljanju, ali ima prosilec utemeljen strah pred preganjanjem oziroma ali obstaja utemeljeno tveganje, da utрпи resno škodo, oziroma ali ima dostop do zaščite pred preganjanjem ali resno škodo v delu izvirne države v skladu z odstavkom 1, organ za presojo v trenutku odločanja o prošnji za mednarodno zaščito upošteva splošne okoliščine, ki prevladujejo v tistem delu države, in osebne okoliščine prosilca, določene v členu 4. V ta namen organ za presojo upošteva natančne in posodobljene informacije iz ustreznih in razpoložljivih virov na nacionalni ravni, ravni Unije in mednarodni ravni in, kadar je na voljo, skupno analizo razmer v posameznih izvornih državah in smernice iz člena 11 Uredbe (EU) 2021/2303.
5. Za namene odstavka 1 organ za presojo upošteva:
 - (a) splošne okoliščine, ki prevladujejo v zadevnem delu izvirne države, vključno z dostopnostjo, učinkovitostjo in trajnostjo zaščite iz člena 7;

- (b) osebne okoliščine prosilca v zvezi z dejavniki, kot so zdravje, starost, spol, vključno s spolno identiteto, spolna usmerjenost, etnična pripadnost in pripadnost narodni manjšini in
 - (c) ali bi prosilec lahko zadovoljeval svoje osnovne potrebe.
6. Kadar je prosilec mladoletnik brez spremstva, organ za presojo upošteva največje koristi mladoletnika, zlasti razpoložljivost trajnega in ustreznega varstva ter skrbniške ureditve.

Poglavje III

Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati begunci

Člen 9

Dejanja preganjanja

1. Dejanje se šteje za dejanje preganjanja v smislu člena 1(A) Ženevske konvencije, kadar je:
- (a) dovolj resne narave ali dovolj ponavljajoče, da predstavlja hudo kršitev temeljnih človekovih pravic, zlasti pravic, od katerih v skladu s členom 15(2) EKČP odstopanja niso mogoča, ali

- (b) akumulacija različnih ukrepov, vključno s kršitvami človekovih pravic, ki je dovolj huda, da vpliva na posameznika na podoben način kot dejanje iz točke (a).
2. Dejanja preganjanja, opredeljena v odstavku 1, imajo lahko med drugim naslednje oblike:
- (a) dejanja fizičnega ali psihičnega nasilja, vključno z dejanji spolnega nasilja;
 - (b) pravni, upravni, policijski ali sodni ukrepi, ki so sami po sebi diskriminatorni ali izvedeni na diskriminatoren način;
 - (c) pregon ali kazen, ki je nesorazmerna ali diskriminatorna;
 - (d) odrekanje sodnega varstva, kar ima za posledico nesorazmerno ali diskriminatorno kazen;
 - (e) pregon ali kazen zaradi zavrnitve služenja vojaškega roka v spopadu, kadar bi služenje vojaškega roka vključevalo kazniva dejanja ali dejanja, ki spadajo med izključitvene razloge iz člena 12(2);
 - (f) dejanja, ki so povezana s spolom ali usmerjena na otroke.
3. Da prosilec ustreza opredelitvi pojma „begunec“ iz člena 3, točka 5, mora obstajati povezava med razlogi za preganjanje iz člena 10 in dejanji preganjanja, kot so določena v odstavku 1 tega člena, ali pomanjkanje zaščite pred takimi dejanji.

Člen 10

Razlogi za preganjanje

1. Pri presoji razlogov za preganjanje se upoštevajo naslednji elementi:
 - (a) pojem rase zajema zlasti vprašanja barve kože, porekla ali pripadnosti posebni etnični skupini;
 - (b) pojem veroizpovedi zajema zlasti teistična, neteistična in ateistična prepričanja, sodelovanje ali nesodelovanje pri zasebnih ali javnih formalnih verskih obredih posamično ali v skupnosti drugih oseb, druga verska dejanja ali izraze prepričanja ali oblike osebnega ali skupnega vedenja, ki temelji na kakršnem koli verskem prepričanju ali izhaja iz njega;
 - (c) pojem narodne pripadnosti ni omejen na državljanstvo ali njegov neobstoj, temveč zajema zlasti pripadnost skupini, ki jo določa njena kulturna, etnična ali jezikovna identiteta, skupno geografsko ali politično poreklo ali njen odnos do prebivalcev druge države;

- (d) pojem „pripadnost določeni družbeni skupini“ zajema zlasti pripadnost skupini:
 - (i) katere člani imajo ali se zanje smatra, da imajo skupno prirojeno lastnost ali skupno poreklo, ki je nespremenljivo, ali značilnost ali prepričanje, ki je tako temeljnega pomena za identiteto ali zavedanje, da se osebe ne bi smelo prisiliti, naj se mu odreče, in
 - (ii) ki ima v ustrezni državi posebno identiteto, saj jo družba, ki jo obkroža, dojema kot različno;
- (e) pojem političnega prepričanja zajema zlasti imeti mnenje, stališče ali prepričanje o zadevi, povezani s potencialnimi subjekti preganjanja iz člena 6, in z njihovo politiko ali metodami, ne glede na to, ali je prosilec v skladu s tem mnenjem, stališčem ali prepričanjem tudi ravnal.

Odvisno od okoliščin v izvorni državi pojem pripadnosti določeni družbeni skupini iz točke (d) prvega pododstavka vključuje pripadnost skupini, ki temelji na skupni značilnosti spolne usmerjenosti. Vidike, povezane s spolom, vključno s spolno identiteto in spolnim izrazom je treba ustrezno upoštevati pri določanju pripadnosti določeni družbeni skupini ali opredelitvi značilnosti takšne skupine.

2. Pri presoji dejstva, ali ima prosilec utemeljen strah pred preganjanjem, ni pomembno, ali prosilec dejansko ima rasne, verske, nacionalne, družbene ali politične lastnosti, ki se preganjajo, pod pogojem, da takšne značilnosti prosilcu pripisuje subjekt preganjanja.
3. Pri presojanju, ali ima prosilec utemeljen strah pred preganjanjem, organ za presojo ne more razumno pričakovati, da bo prosilec prilagodil ali spremenil svoje obnašanje, prepričanje ali identiteto ali se vzdržal določenih praks, kadar so takšno obnašanje, prepričanja ali prakse značilne za njegovo identiteto, da bi se izognil tveganju preganjanja v svoji izvorni državi.

Člen 11

Prenehanje

1. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva preneha biti begunec, kadar velja najmanj eno izmed naslednjega:
 - (a) državljani tretje države prostovoljno ponovno sprejme zaščito države, katere državljani so;
 - (b) državljanstvo po njegovi izgubi državljani tretje države ali oseba brez državljanstva prostovoljno ponovno pridobi;

- (c) državlján tretje države ali oseba brez državljanstva pridobi novo državljanstvo in uživa zaščito države, ki ji ga je podelila;
- (d) državlján tretje države ali oseba brez državljanstva se prostovoljno ponovno nastani v državo, ki jo je zapustila oziroma v katero se ni vračala zaradi strahu pred preganjanjem;
- (e) zaradi prenehanja okoliščin, zaradi katerih so mu priznali status begunca, državlján tretje države ne more več zavračati zaščite države, katere državlján je;
- (f) oseba brez državljanstva se zaradi prenehanja okoliščin, zaradi katerih je bila priznana kot begunec, lahko vrne v državo prejšnjega običajnega prebivališča.

Točki (e) in (f) prvega pododstavka se ne uporabljata za begunca, ki se lahko sklicuje na utemeljene razloge, ki izhajajo iz preganjanja v preteklosti, zato da ne izkoristi zaščite države, katere državlján je, oziroma države prejšnjega običajnega prebivališča, če gre za osebo brez državljanstva.

2. Pri presoji, ali se uporablja odstavek 1, prvi pododstavek, točki (e) in (f), organ za presojo:
- (a) upošteva natančne in posodobljene informacije iz ustreznih in razpoložljivih virov na nacionalni ravni, ravni Unije in mednarodni ravni in, kadar je na voljo, skupno analizo razmer v posameznih izvornih državah in smernice iz člena 11 Uredbe (EU) 2021/2303;
 - (b) upošteva, ali je sprememba okoliščin dovolj pomembna in trajna, da begunčevega strahu pred preganjanjem ne more več šteti za utemeljenega.

Člen 12
Izključitev

1. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva se ne šteje za begunca, kadar:
 - (a) se zanj uporablja člen 1(D) Ženevske konvencije glede zaščite ali pomoči organov ali uradov Združenih narodov, razen Visokega komisarja Združenih narodov za begunce; kadar je takšna zaščita ali pomoč prenehala iz katerega koli razloga, ne da bi se položaj tega državljana tretje države ali osebe brez državljanstva dokončno uredil v skladu z ustreznimi resolucijami, ki jih je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov, so te osebe samodejno upravičene do ugodnosti iz te uredbe;
 - (b) pristojni organi države, v kateri je ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva pridobil prebivališče, ugotovijo, da ima pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz državljanstva te države, ali njim enakovredne pravice in dolžnosti.
2. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva se ne šteje za begunca, kadar obstajajo resni razlogi za domnevo, da je ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva:
 - (a) storila kaznivo dejanje proti miru, vojni zločin ali zločin proti človeštvu, kot so opredeljeni v mednarodnih instrumentih, ki določajo takšna kazniva dejanja;

- (b) storila hudo nopolitično kaznivo dejanje izven države sprejemnice, preden jo je ta sprejela kot begunca, tj. preden mu je priznala status begunca; izredno kruta dejanja se lahko štejejo za huda nopolitična kazniva dejanja, tudi če so storjena zaradi domnevno političnih ciljev;
 - (c) bila spoznana za krivo dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov, določenim v Preambuli ter členih 1 in 2 Ustanovne listine Združenih narodov.
3. Odstavek 2 se uporablja za osebe, ki napeljujejo k izvrševanju kaznivih dejanj ali dejavnosti iz navedenega odstavka, ali pri njih kako drugače sodelujejo.
4. Ko organ za presojo na podlagi ocene resnosti kaznivih dejanj ali dejavnosti, ki jih je storila zadevna oseba, in njene individualne odgovornosti ob upoštevanju vseh okoliščin teh kaznivih dejanj ali dejavnosti in položaja te osebe ugotovi, da se uporablja eden ali več ustreznih izključitvenih razlogov, določenih v odstavkih 2 in 3, organ za presojo prosilca izključi iz statusa begunca ne da bi presojal sorazmernost v zvezi s strahom pred preganjanjem.

5. Organ za presojo v okviru ocene iz odstavka 4 pri presojanju v skladu z odstavkoma 2 in 3 v zvezi z mladoletnikom med drugim upošteva, ali se lahko po kazenskem pravu šteje za odgovornega, če bi na ozemlju države članice, ki obravnava prošnjo za mednarodno zaščito v skladu z nacionalnim pravom o najnižji starosti za kazensko odgovornost, storil kaznivo dejanje.

Poglavje IV

Status begunca

Člen 13

Priznanje statusa begunca

Organ za presojo prizna status begunca državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki izpolnjuje pogoje za begunca v skladu s poglavjema II in III.

Člen 14
Odvzem statusa begunca

1. Organ za presojo odvzame status begunca državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, kadar:
 - (a) je ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva prenehala biti begunec v skladu s členom 11;
 - (b) se ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ne bi smela šteti za begunca ali se ne šteje za begunca v skladu s členom 12;
 - (c) je bilo napačno prikazovanje dejstev s strani tega državljana tretje države ali osebe brez državljanstva, vključno z uporabo lažnih dokumentov, ali izpuščanje dejstev odločilnega pomena za priznanje statusa begunca;
 - (d) obstajajo utemeljeni razlogi, da se tega državljana tretje države ali osebo brez državljanstva obravnava kot nevarno za varnost države članice, v kateri se ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva nahaja;
 - (e) ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva po pravnomočni obsodbi za izredno hudo kaznivo dejanje predstavlja nevarnost za skupnost države članice, v kateri se ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva nahaja;

2. V situacijah, ko se uporablja odstavek 1, točki (d) in (e), se lahko organ za presojo odloči, da ne prizna statusa begunca, kadar odločitev o prošnji za mednarodno zaščito še ni bila sprejeta.
3. Osebe, za katere se uporablja odstavek 1, točki (d) in (e), ali odstavek 2 tega člena, imajo pravice iz členov 3, 4, 16, 22, 31, 32 in 33 Ženevske konvencije ali njim podobne pravice, če se te osebe nahajajo v zadevni državi članici.
4. Organ za presojo, ki je priznal status begunca, za vsak primer posebej izkaže, da je upravičenec do statusa begunca prenehal biti begunec ali mu nikoli ne bi smeli priznati statusa begunca ali ne bi smel več biti upravičenec do statusa begunca zaradi razlogov iz odstavka 1 tega člena. V postopku odvzema se uporablja člen 66 Uredbe (EU) 2024/... ⁺.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)).

Poglavje V

Pogoji za subsidiarno zaščito

Člen 15

Resna škoda

Resna škoda iz člena 3(6) zajema:

- (a) smrtno kazen ali usmrtitev;
- (b) mučenje ali nehumano ali poniževalno ravnanje ali kazen prosilca v izvorni državi, ali
- (c) resno in individualno grožnjo za življenje ali telesno celovitost civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.

Člen 16

Prenehanje

1. Upravičenec do statusa subsidiarne zaščite, ni več upravičen do subsidiarne zaščite, kadar okoliščine, zaradi katerih mu je bil priznan ta status, prenehajo obstajati ali se spremenijo v tolikšni meri, da zaščita ni več potrebna.

2. Pri presoji, ali so okoliščine, zaradi katerih je bil osebi priznan status subsidiarne zaščite, prenehale obstajati ali so se spremenile v tolikšni meri, da zaščita ni več potrebna, organ za presojo:
 - (a) upošteva natančne in posodobljene informacije iz ustreznih in razpoložljivih virov na nacionalni ravni, ravni Unije in mednarodni ravni in, kadar je na voljo, skupno analizo razmer v posameznih izvornih državah in smernice iz člena 11 Uredbe (EU) 2021/2303;
 - (b) upošteva, ali je sprememba okoliščin dovolj pomembna in trajna, da upravičencu do statusa subsidiarne zaščite ne grozi več utemeljeno tveganje, da utрпи resno škodo.
3. Odstavek 1 se ne uporablja za upravičenca do statusa subsidiarne zaščite, ki se lahko sklicuje na utemeljene razloge, ki izhajajo iz resne škode, povzročene v preteklosti, za to, da ne izkoristi zaščite države, katere državljan je, oziroma države prejšnjega običajnega prebivališča, če gre za osebo brez državljanstva.

Člen 17
Izključitev

1. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva je izključena iz upravičenosti do subsidiarne zaščite, kadar obstajajo resni razlogi za domnevo, da je ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva:
 - (a) storila kaznivo dejanje proti miru, vojni zločin ali zločin proti človeštvu, kot so opredeljeni v mednarodnih instrumentih, ki določajo takšna kazniva dejanja;
 - (b) pred prihodom na ozemlje države članice storila hudo kaznivo dejanje ali je bila po prihodu obsojena za hudo kaznivo dejanje;
 - (c) kriva dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov, določenim v Preambuli ter členih 1 in 2 Ustanovne listine Združenih narodov;
 - (d) predstavlja nevarnost za skupnost ali nacionalno varnost.
2. Odstavek 1 se uporablja za osebe, ki napeljujejo k izvrševanju kaznivih dejanj ali dejavnosti, iz navedenega odstavka, ali pri njih kako drugače sodelujejo.

3. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva je lahko izključena iz upravičenosti do subsidiarne zaščite, kadar je ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva pred sprejemom v zadevno državo članico storila eno ali več kaznivih dejanj izven področja uporabe odstavka 1, točke (a), (b) in (c), za katera bi bila, če bi bila storjena v zadevni državi članici, zagrožena zaporna kazen, in če je ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva zapustila izvorno državo izključno zato, da bi se izognila sankcijam, ki so posledica navedenih kaznivih dejanj.
4. Ko organ za presojo na podlagi ocene resnosti kaznivih dejanj ali dejavnosti, ki jih je storila zadevna oseba, in njene individualne odgovornosti ob upoštevanju vseh okoliščin teh kaznivih dejanj ali dejavnosti in položaja te osebe ugotovi, da se uporablja eden ali več ustreznih izključitvenih razlogov, določenih v odstavkih 1 in 2, organ za presojo prosilca izključi iz statusa subsidiarne zaščite ne da bi presojal sorazmernost v zvezi s strahom pred resno škodo.
5. Organ za presojo v okviru ocene iz odstavka 4 pri presojanju iz odstavka 1 v zvezi z mladoletnikom med drugim upošteva, ali se lahko po kazenskem pravu šteje za odgovornega, če bi na ozemlju države članice, ki obravnava prošnjo za mednarodno zaščito v skladu z nacionalnim pravom o najnižji starosti za kazensko odgovornost, storil kaznivo dejanje ali, kadar obstaja, obsodbo tega mladoletnika za hudo kaznivo dejanje, storjeno po njegovem prihodu.

Poglavje VI

Status subsidiarne zaščite

Člen 18

Priznanje statusa subsidiarne zaščite

Organ za presojo prizna status subsidiarne zaščite državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki izpolnjuje pogoje za subsidiarno zaščito v skladu s poglavjema II in V.

Člen 19

Odvzem statusa subsidiarne zaščite

1. Organ za presojo odvzame status subsidiarne zaščite državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, kadar:
 - (a) je ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva prenehala izpolnjevati pogoje za subsidiarno zaščito v skladu s členom 16;
 - (b) bi moral ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva biti ali je bila po priznanju statusa subsidiarne zaščite izključena iz statusa subsidiarne zaščite v skladu s členom 17;

(c) je bilo napačno prikazovanje dejstev s strani tega državljana tretje države ali osebe brez državljanstva, vključno z uporabo lažnih dokumentov ali izpuščanjem dejstev, odločilnega pomena za priznanje statusa subsidiarne zaščite.

2. Organ za presojo, ki je priznal status subsidiarne zaščite, za vsak primer posebej izkaže, da upravičenec do statusa subsidiarne zaščite ni več upravičen do subsidiarne zaščite ali mu nikoli ne bi smeli priznati statusa subsidiarne zaščite ali ne bi smel več imeti statusa subsidiarne zaščite zaradi razlogov iz odstavka 1 tega člena. V postopku odvzema se uporablja člen 66 Uredbe (EU) 2024/... ⁺.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)).

Poglavje VII
Vsebina pravic mednarodne zaščite in obveznosti
upravičencev do mednarodne zaščite

ODDELEK I
SKUPNE DOLOČBE

Člen 20

Splošna pravila

1. Upravičenci do mednarodne zaščite imajo pravice in obveznosti iz tega poglavja, brez poseganja v pravice in obveznosti, določene z Ženevsko konvencijo.
2. Ko se upravičencem do mednarodne zaščite prizna mednarodna zaščita, imajo dostop do pravic, določenih v skladu s tem poglavjem, dokler jim je status begunca ali status subsidiarne zaščite priznan.

3. Kadar se dovoljenje za prebivanje upravičencu do mednarodne zaščite ne izda v roku 15 dni od priznanja mednarodne zaščite, zadevna država članica sprejme začasne ukrepe, kot je registracija ali izdaja dokumenta, da upravičencu zagotovi dejanski dostop do pravic iz tega poglavja, razen pravic iz členov 25 in 27, dokler se dovoljenje za prebivanje ne izda v skladu s členom 24.
4. Pri uporabi tega poglavja in, kadar se ugotovi, da ima oseba posebne potrebe, ker je na primer mladoletnik, mladoletnik brez spremstva, invalid, starejša oseba, nosečnica, starš samohranilec z mladoletnim otrokom ali odraslim vzdrževanim otrokom, žrtev trgovine z ljudmi, oseba z resno boleznijo, oseba z duševno motnjo ali oseba, ki je bila izpostavljena mučenju, posilstvu ali drugim hudim oblikam psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja, pristojni organi upoštevajo te posebne potrebe.
5. Pri uporabi določb iz tega poglavja, ki zadevajo mladoletnike, so osnovno vodilo pristojnih organov največje koristi otroka.

Člen 21

Zaščita pred vračanjem

Načelo nevračanja se spoštuje v skladu s pravom Unije in mednarodnim pravom.

Člen 22

Informacije

Pristojni organi upravičencem do mednarodne zaščite zagotovijo informacije o pravicah in obveznostih, povezanih s statusom begunca ali statusom subsidiarne zaščite, čim prej po tem, ko je bila tovrstna zaščita priznana. Navedene informacije, kot so opredeljene v Prilogi I, se:

- (a) zagotovijo v jeziku, ki ga upravičenec lahko razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume, in
- (b) se v njih izrecno navede posledice neizpolnjevanja obveznosti iz člena 27 glede gibanja znotraj Unije.

Člen 23

Ohranjanje enotnosti družine

1. Pristojni organi države članice, ki so upravičencu do mednarodne zaščite priznali mednarodno zaščito, v skladu z nacionalnimi postopki izdajo dovoljenja za prebivanje družinskim članom tega upravičenca do mednarodne zaščite, ki posamezno ne izpolnjujejo pogojev za mednarodno zaščito in ki zaprosijo za dovoljenje za prebivanje v tej državi, kadar se odstavek 3, 4 ali 5 tega člena ne uporablja, in če je to združljivo z osebnim pravnim statusom družinskega člana.

2. Veljavnost dovoljenja za prebivanje, izdanega v skladu z odstavkom 1, se izteče na isti datum kot dovoljenje za prebivanje, izdano upravičencu do mednarodne zaščite, in se lahko podaljša, dokler se podaljša dovoljenje za prebivanje, izdano upravičencu do mednarodne zaščite. Obdobje veljavnosti dovoljenja za prebivanje, izdanega za družinskega člana, ni daljše od datuma izteka veljavnosti dovoljenja za prebivanje upravičenca do mednarodne zaščite.
3. Dovoljenje za prebivanje se na podlagi te uredbe ne izda za družinskega člana, ki je izključen ali bi bil izključen iz mednarodne zaščite v skladu s poglavjema III in V.
4. Dovoljenje za prebivanje se na podlagi te uredbe ne izda zakoncu ali neporočenemu partnerju v trajni zvezi, kadar prepričljivi znaki kažejo na to, da je bila zakonska zveza ali partnerstvo sklenjeno samo z namenom, da se zadevni osebi omogoči vstop ali bivanje v zadevni državi članici.
5. Kadar tako zahtevajo razlogi nacionalne varnosti ali javnega reda, povezani z zadevnim družinskim članom, se dovoljenje za prebivanje ne izda za tega družinskega člana, že izdana dovoljenja za prebivanje pa se odvzamejo ali se ne podaljšajo.
6. Družinski člani, ki jim je izdano dovoljenje za prebivanje na podlagi odstavka 1 tega člena, imajo pravice iz členov 25 do 32 ter 34 in 35.

7. Države članice lahko ta člen uporabijo za druge bližnje sorodnike, vključno s sorojenci, ki so živeli skupaj kot člani družine pred prihodom prosilca na ozemlje države članice in ki so odvisni od upravičenca do mednarodne zaščite. Države članice lahko ta člen uporabijo za poročeno mladoletno osebo, če je to v njeni največji koristi.

ODDELEK II

PRAVICE IN OBVEZNOSTI V ZVEZI S PREBIVANJEM IN BIVANJEM

Člen 24

Dovoljenja za prebivanje

1. Upravičenci do mednarodne zaščite imajo pravico do dovoljenja za prebivanje, dokler imajo status begunca ali status subsidiarne zaščite.
2. Dovoljenje za prebivanje se izda čim prej po priznanju statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite in najpozneje v 90 dneh po uradnem obvestilu o odločitvi o priznanju mednarodne zaščite, in sicer se izda v enotni obliki, določeni v Uredbi (ES) št. 1030/2002.

3. Dovoljenje za prebivanje se izda brezplačno ali proti plačilu pristojbine, ki ne presega pristojbine, ki jo morajo za izdajo osebne izkaznice plačati državljani zadevne države članice.
4. Prvo obdobje veljavnosti dovoljenja za prebivanje je za upravičence do statusa begunca najmanj tri leta, za upravičence do statusa subsidiarne zaščite pa najmanj eno leto.

Ob izteku veljavnosti se dovoljenja za prebivanje podaljšajo za najmanj tri leta za upravičence do statusa begunca in najmanj dve leti za upravičence do statusa subsidiarne zaščite.

Dovoljenje za prebivanje se podaljšuje na način, ki zagotavlja nepretrgano dovoljeno prebivanje brez prekinitve med obdobjem, zajetem v dovoljenju, ki se izteče, in obdobjem, zajetem s podaljšanjem dovoljenja, če upravičenec do mednarodne zaščite ravna v skladu z ustreznim nacionalnim pravom, ki določa upravne formalnosti za podaljšanje dovoljenja.

5. Pristojni organi lahko dovoljenje za prebivanje prekličejo ali zavrnejo njegovo podaljšanje zgolj v primeru, kadar so odvzeli status begunca v skladu s členom 14 ali status subsidiarne zaščite v skladu s členom 19.

Člen 25

Potovalni dokumenti

1. Pristojni organi upravičencem do statusa begunca izdajo potovalne dokumente v obliki, določeni z vzorcem Ženevske konvencije in v skladu z minimalnimi varnostnimi značilnostmi ter biometričnimi podatki, določenimi v Uredbi Sveta (ES) št. 2252/2004, razen če obstajajo utemeljeni razlogi nacionalne varnosti ali javnega reda, ki se nanašajo na upravičenca do statusa begunca. Tovrstni potovalni dokumenti imajo veljavnost več kot eno leto.
2. Pristojni organi upravičencem do statusa subsidiarne zaščite, ki ne morejo pridobiti ali podaljšati nacionalnega potnega lista, izdajo potovalne dokumente v skladu z minimalnimi varnostnimi značilnostmi in biometričnimi podatki, določenimi v Uredbi (ES) št. 2252/2004, razen če obstajajo utemeljeni razlogi nacionalne varnosti ali javnega reda, ki se nanašajo na upravičenca do statusa subsidiarne zaščite. Tovrstni potovalni dokumenti imajo veljavnost več kot eno leto.

3. Pristojni organi držav članic, ki ne sodelujejo v schengenskem pravnem redu, pri izpolnjevanju obveznosti iz odstavkov 1 in 2 tega člena upravičencem do statusa begunca izdajo potovalne dokumente v obliki, določeni z vzorcem Ženevske konvencije in v skladu z minimalnimi standardi za varnostne značilnosti in biometrične podatke, enakovrednimi tistim, ki so določeni v Uredbi (ES) št. 2252/2004, pri čemer upoštevajo specifikacije Mednarodne organizacije civilnega letalstva, zlasti tiste iz dokumenta 9303 o strojno berljivih potnih listinah.

Pristojni organi držav članic, ki ne sodelujejo v schengenskem pravnem redu, pri izpolnjevanju obveznosti iz odstavkov 1 in 2 tega člena upravičencem do statusa subsidiarne zaščite, ki ne morejo pridobiti ali podaljšati nacionalnega potnega lista, izdajo potovalne dokumente v skladu z minimalnimi standardi za varnostne značilnosti in biometrične podatke, enakovrednimi tistim, ki so določeni v Uredbi (ES) št. 2252/2004, pri čemer upoštevajo specifikacije Mednarodne organizacije civilnega letalstva, zlasti tiste iz dokumenta 9303 o strojno berljivih potnih listinah.

Člen 26

Prosto gibanje v državi članici

Upravičenci do mednarodne zaščite uživajo svobodo gibanja znotraj ozemlja države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito, vključno s pravico, da si izberejo svoj kraj prebivališča na navedenem ozemlju pod enakimi pogoji in z enakimi omejitvami, kot veljajo za druge državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo na njihovih ozemljih in so na splošno v enakem položaju.

Člen 27

Gibanje znotraj Unije

Upravičenci do mednarodne zaščite nimajo pravice do prebivanja v drugi državi članici, kot tisti, ki jim je priznala mednarodno zaščito. To ne posega v njihovo pravico, da:

- (a) zaprosijo za prebivanje v drugi državi članici na podlagi nacionalnega prava te države članice ali na podlagi zadevnih določb prava Unije ali mednarodnih sporazumov;
- (b) se prosto gibajo v skladu s pogoji člena 21 Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma.

ODDELEK III

PRAVICE V ZVEZI Z VKLJUČEVANJEM

Člen 28

Dostop do zaposlitve

1. Upravičenci do mednarodne zaščite imajo pravico do zaposlovanja ali samozaposlovanja v skladu s pravili, ki se sicer uporabljajo za zadevni poklic oziroma javno službo, takoj ko je zaščita priznana.
2. Upravičenci do mednarodne zaščite se obravnavajo enako kot državljani države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito, kar zadeva:
 - (a) pogoje zaposlitve, vključno z minimalno starostjo za zaposlitev, in delovne pogoje, vključno s plačo in odpuščanjem, delovnim časom, dopustom in počitnicami ter zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami na delovnem mestu;
 - (b) svobodo združevanja in pripadnost ter članstvo v organizaciji, ki zastopa delavce ali delodajalce ali v kateri koli organizaciji, katere člani opravljajo poseben poklic, vključno s pravicami in ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije;

- (c) priložnosti za izobraževanje v zvezi z zaposlitvijo za odrasle, poklicno usposabljanje, vključno z usposabljanjem za nadgrajevanje veščin, in pridobivanje praktičnih izkušenj na delovnem mestu;
 - (d) informacijske in svetovalne storitve, ki jih nudijo zavodi za zaposlovanje.
3. Pristojni organi po potrebi olajšajo popoln dostop do dejavnosti iz točk (c) in (d) odstavka 2.

Člen 29

Dostop do izobraževanja

1. Mladoletniki, ki jim je priznana mednarodna zaščita, se pri dostopu do izobraževalnega sistema obravnavajo enako kot državljani države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito.

Upravičenci do mednarodne zaščite se obravnavajo enako kot državljani države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito, vse do zaključka srednje šole ne glede na to, ali postanejo polnoletni.

2. Odrasli, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita, se pri dostopu do splošnega izobraževalnega sistema, nadaljnega usposabljanja ali prekvalifikacije obravnavajo enako kot državljani države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito.

Pristojni organi lahko ne glede na prvi pododstavek zavrnejo nepovratna sredstva in posojila odraslim, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita, kadar tako omogoča nacionalno pravo.

Člen 30

Dostop do postopkov za priznavanje kvalifikacij in validacijo spretnosti

1. Upravičenci do mednarodne zaščite se v okviru obstoječih postopkov priznavanja tujih diplom, spričeval in drugih dokazil o formalni izobrazbi obravnavajo enako kot državljani države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito.
2. Brez poseganja v člen 2(2) in člen 3(3) Direktive 2005/36/ES Evropskega parlamenta in Sveta²⁰ pristojni organi olajšajo popoln dostop do postopkov iz odstavka 1 tega člena za upravičence do mednarodne zaščite, ki ne morejo predložiti dokumentarnih dokazil o svojih kvalifikacijah.

²⁰ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij (UL L 255, 30.9.2005, str. 22).

3. Upravičenci do mednarodne zaščite so v zvezi z dostopom do primernih shem za ocenjevanje, potrjevanje in priznavanje svojih predhodnih učnih rezultatov in izkušenj enako obravnavani kot državljani države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito.

Člen 31

Socialna varnost in socialna pomoč

1. Upravičenci do mednarodne zaščite se v zvezi s socialno varnostjo in socialno pomočjo obravnavajo enako kot državljani države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito.

Dostop do določenih oblik socialne pomoči, ki je določen v nacionalnem pravu, se lahko pogojuje z uspešno udeležbo upravičenca do mednarodne zaščite v ukrepih vključevanja, kadar je udeležba v tovrstnih ukrepih obvezna ter če so dostopni in brezplačni.
2. Ne glede na odstavek 1 se lahko enako obravnavanje upravičencev do subsidiarne zaščite v zvezi s socialno pomočjo omeji na osnovne ugodnosti, kadar tako omogoča nacionalno pravo.

Osnovne ugodnosti vsebujejo vsaj naslednje:

- (a) minimalno dohodkovno podporo;
- (b) pomoč v primeru bolezni ali nosečnosti;
- (c) starševsko pomoč, vključno s pomočjo za varstvo otrok, ter
- (d) stanovanjske dodatke, če so navedene ugodnosti priznane državljanom zadevne države članice na podlagi nacionalnega prava.

Člen 32

Zdravstveno varstvo

1. Upravičenci do mednarodne zaščite imajo dostop do zdravstvenega varstva pod enakimi pogoji za upravičenost kot državljani države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito.
2. Upravičencem do mednarodne zaščite, ki imajo posebne potrebe, kot so nosečnice, invalidi, osebe, ki so bile izpostavljene mučenju, posilstvu ali drugim hudim oblikam psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja, ali mladoletnikom, ki so bili žrtve kakršnih koli zlorab, zanemarjanja, izkoriščanja, mučenja ali krutega, nečloveškega in ponižujočega ravnanja ali ki so trpeli zaradi oboroženega spopada, se zagotovi ustrezno zdravstveno varstvo, vključno z zdravljenjem duševnih motenj, kadar je to potrebno, pod enakimi pogoji za upravičenost, kot veljajo za državljane države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito.

Člen 33

Mladoletniki brez spremstva

1. Čim prej po priznanju mednarodne zaščite mladoletniku brez spremstva pristojni organi sprejmejo potrebne ukrepe, na podlagi nacionalnega prava, za imenovanje skrbnika.

Pristojni organi lahko odločijo, da ista osebo, ki je imenovana za zastopnika na podlagi člena 23(2), točka (b), Uredbe (EU) 2024/... ⁺ ali na podlagi člena 27(1), točka (b), Direktive (EU) 2024/... ⁺⁺, deluje kot skrbnik, ne da bi jo bilo treba uradno imenovati.

Zastopniki iz člena 23(2), točka (b), Uredbe (EU) 2024/... ⁺ ali člena 27(1), točka (b), Direktive (EU) 2024/... ⁺⁺ so odgovorni za mladoletnike brez spremstva, dokler se ne imenuje skrbnik.

Organizacije ali fizične osebe, katerih interesi so ali bi lahko bili v nasprotju s koristmi mladoletnika brez spremstva, niso upravičeni do imenovanja za skrbnika tega mladoletnika.

Kadar je za skrbnika imenovana organizacija, ta čim prej določi fizično osebo, odgovorno za izvajanje nalog skrbnika za mladoletnika brez spremstva v skladu s to uredbo.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)).

⁺⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite v besedilo številko direktive iz dokumenta PE-CONS 69/23 (2016/0222(COD)).

2. Za namene te uredbe, da se zaščiti največje koristi otroka in splošno dobrobit mladoletnika brez spremstva, skrbnik:

- (a) zagotovi, da ima mladoletnik brez spremstva dostop do vseh pravic, ki izhajajo iz te uredbe;
- (b) mladoletniku brez spremstva pomaga in ga po potrebi zastopa v primeru, da se mu odvzame status begunca ali status subsidiarne zaščite, ter
- (c) po potrebi pomaga pri iskanju družine, kot je določeno v odstavku 7.

Skrbniki:

- (a) imajo potrebno strokovno znanje in izkušnje ter so deležni ustreznega začetnega in stalnega usposabljanja o pravicah in potrebah mladoletnikov brez spremstva, vključno s tistimi, ki so povezane z morebitnimi veljavnimi standardi za zaščito otrok;
- (b) so pri vseh informacijah, ki jih pridobijo pri svojem delu, zavezani s spoštovanjem pravil glede zaupnosti, kot so določena v nacionalnem pravu;
- (c) v svoji uradni kazenski evidenci nimajo navedenih kaznivih dejanj in prekrškov, nad otroki, ali kaznivih dejanj in prekrškov ki vzbujajo resne dvome v njihovo sposobnost, da prevzamejo odgovornost za otroke.

3. Pristojni organi vsakega skrbnika imenujejo, da zastopa sorazmerno in dovolj omejeno število mladoletnikov brez spremstva, da bodo lahko skrbniki učinkovito opravili svoje naloge in bodo imeli mladoletniki brez spremstva dejansko dostop do svojih pravic in ugodnosti.
4. Države članice v skladu z nacionalnim pravom zagotovijo subjekte, vključno s sodnimi organi, ali osebe, ki so pristojni za stalno nadzorovanje in spremljanje skrbnikov, da se zagotovi, da ti dovolj dobro opravljajo svoje naloge.

Subjekti in osebe iz prvega pododstavka pregledajo uspešnost skrbnikov, zlasti kadar obstajajo znaki, da skrbniki svojih nalog ne opravljajo zadovoljivo. Ti subjekti in osebe nemudoma pregledajo vse pritožbe, ki jih zoper svoje skrbnike vložijo mladoletniki brez spremstva.

Pristojni organi po potrebi zamenjajo osebo, ki deluje kot skrbnik, zlasti kadar menijo, da ta oseba svojih nalog ni opravljala ustrezno.

Pristojni organi mladoletnikom brez spremstva pojasnijo na starosti primeren in razumljiv način, kako lahko zaupno in varno vložijo pritožbo zoper svoje skrbnike.

5. Pristojni organi mladoletnike brez spremstva ob upoštevanju največjih koristi otroka namestijo pri:

- (a) odraslem sorodniku;
- (b) rejniški družini;
- (c) centrih, specializiranih za namestitev mladoletnikov, ali
- (d) drugih nastanitvenih kapacitetah, primernih za mladoletnike.

Stališča mladoletnikov brez spremstva se upoštevajo skladno z njihovo starostjo in stopnjo zrelosti.

6. Kolikor je mogoče, se sorojenci ne ločujejo, pri čemer se upoštevajo največje koristi zadevnih mladoletnikov brez spremstva in zlasti njihova starost ter stopnja zrelosti. Spremembe prebivališča mladoletnikov brez spremstva se omejijo na najmanjšo možno mero.

7. Kadar se je iskanje družinskih članov mladoletnika brez spremstva začelo, preden mu je bila priznana mednarodna zaščita, se to nadaljuje po priznanju mednarodne zaščite. Kadar se iskanje družinskih članov še ni začelo, se začne čim prej po priznanju statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite pod pogojem, da je to v največji koristi mladoletnika.

Kadar bi bila lahko ogrožena življenje ali integriteta mladoletnika ali njegovih bližnjih sorodnikov, zlasti če so ti ostali v izvorni državi, je treba poskrbeti, da so zbiranje, obdelava in kroženje informacij o teh osebah izvedeni zaupno, tako da se ne ogrozi njihova varnost.

Člen 34

Dostop do nastanitve

1. Upravičenci do mednarodne zaščite imajo dostop do nastanitve pod vsaj enakimi pogoji, kot se uporabljajo za državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo na ozemlju države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito, in so na splošno v enakem položaju.
2. Nacionalne prakse za razpršitev upravičencev do mednarodne zaščite zagotavljajo, da se upravičenci do mednarodne zaščite obravnavajo enako, razen če je različno obravnavanje objektivno utemeljeno. Take nacionalne prakse zagotavljajo enake možnosti glede dostopa do nastanitve.

Člen 35

Dostop do ukrepov vključevanja

1. Da bi se spodbudilo in olajšalo njihovo vključevanje v družbo v državi članici, ki jim je priznala mednarodno zaščito, imajo upravičenci do mednarodne zaščite dostop do ukrepov vključevanja, ki jih zagotovi ali omogoča država članica ter pri katerih se upoštevajo njihove posebne potrebe in za katere pristojni organi menijo, da so primerni, zlasti jezikovnih tečajev, programov državljske vzgoje, programov vključevanja ter poklicnega usposabljanja.
2. Upravičenci do mednarodne zaščite so udeleženi v ukrepih vključevanja, kadar je v državi članici, ki jim je priznala mednarodno zaščito, udeležba obvezna. Ti ukrepi vključevanja so dostopni in brezplačni.
3. Države članice lahko z odstopanjem od odstavka 2 tega člena in brez poseganja v člen 31(1), drugi pododstavek, določijo pristojbino za nekatere obvezne ukrepe vključevanja, kadar ima upravičenec do mednarodne zaščite dovolj sredstev in kadar taka pristojbina za upravičenca do mednarodne zaščite ne predstavlja nesorazmernega bremena.
4. Pristojni organi ne uvedejo sankcij zoper upravičence do mednarodne zaščite, kadar se ukrepov vključevanja ne morejo udeležiti zaradi okoliščin zunaj njihovega nadzora.

Člen 36
Repatriacija

Upravičencem do mednarodne zaščite, ki se želijo ponovno vrniti v domovino, se pri tem lahko zagotovi pomoč.

Poglavje VIII
Upravno sodelovanje

Člen 37
Sodelovanje

Vsaka država članica imenuje nacionalno kontaktno točko za namene te uredbe in njen naslov sporoči Komisiji. Komisija navedene informacije sporoči ostalim državam članicam.

Države članice v povezavi s Komisijo sprejmejo vse potrebne ukrepe za vzpostavitev neposrednega sodelovanja in izmenjave informacij med pristojnimi organi.

Člen 38

Osebj

Organi in druge organizacije, ki uporabljajo to uredbo, so bili ustrezno usposobljeni ali se ustrezno usposobijo ter jih v zvezi z vsemi osebnimi informacijami, ki jih pridobijo med opravljanjem svojega dela, zavezuje načelo zaupnosti, kot je opredeljeno v nacionalnem pravu.

Poglavje IX

Končne določbe

Člen 39

Spremljanje in ocenjevanje

Komisija do ... [dve leti od datuma začetka uporabe te uredbe] in nato na vsakih pet let Evropskemu parlamentu in Svetu poroča o uporabi te uredbe in po potrebi predlaga potrebne spremembe.

Najpozneje devet mesecev pred iztekom zadevnega roka, kot je določeno v prvem odstavku, države članice Komisiji posredujejo vse informacije, potrebne za pripravo poročila.

Člen 40
Spremembe Direktive 2003/109/ES

Direktiva 2003/109/ES se spremeni:

- (1) v členu 4(2) se tretji pododstavek nadomesti z naslednjim:

„Kar zadeva osebe, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita, se pri izračunavanju obdobja iz odstavka 1 upošteva obdobje med datumom vložitve prošnje za mednarodno zaščito, na podlagi katere je bila ta mednarodna zaščita priznana, in datumom, ko je bilo izdano dovoljenje za prebivanje iz člena 24 Uredbe (EU) 2024/...⁺“.

* Uredba EU 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite ter spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES in razveljavitvi Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL, ELI: ...).“;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 70/23 (2016/0223(COD)).

(2) v členu 4 se vstavi naslednji odstavek:

„3a. Kadar se ugotovi, da se upravičenec do mednarodne zaščite nahaja v državi članici, ki ni tista, ki mu je priznala mednarodno zaščito, čeprav nima pravice, da v njej biva ali prebiva v skladu z zadevnim nacionalnim pravom, pravom Unije ali mednarodnim pravom, se obdobje zakonitega bivanja v državi članici, ki mu je priznala mednarodno zaščito, pred takšno situacijo ne upošteva pri izračunu obdobja iz odstavka 1.

Države članice lahko z odstopanjem od prvega pododstavka, zlasti kadar upravičenec do mednarodne zaščite dokaže, da je bivanje ali prebivanje brez pravice posledica okoliščin, na katere ni mogel vplivati, v skladu z nacionalnim pravom določijo, da v izračunu obdobja iz odstavka 1 ni prekinitve.“;

(3) v členu 26 se prvi odstavek nadomesti z naslednjim:

„Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo najkasneje do 23. januarja 2006. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s členom 4(2), tretji pododstavek, in 3a do ... [datum začetka uporabe te uredbe]. Komisiji takoj sporočijo besedilo teh predpisov.“.

Člen 41
Razveljavitev

Direktiva 2011/95/EU se razveljavi z učinkom od ... [datum začetka uporabe te uredbe].

Sklicevanja na razveljavljeno direktivo je treba razumeti kot sklicevanja na to uredbo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge II.

Ker je Direktiva Sveta 2004/83/ES²¹ še naprej zavezujoča za države članice, ki jih Direktiva 2011/95/EU ne zavezuje, se Direktiva 2004/83/ES razveljavi z učinkom od datuma, ko jih ta uredba zavezuje. Sklicevanje na razveljavljeno direktivo se razume kot sklicevanje na to uredbo.

²¹ Direktiva Sveta 2004/83/ES z dne 29. aprila 2004 o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite (UL L 304, 30.9.2004, str. 12).

Člen 42

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba se uporablja od ... [prvi dan petindvajsetega meseca po začetku veljavnosti te uredbe].

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v državah članicah v skladu s Pogodbama.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
predsednica

Za Svet
predsednik/predsednica

PRILOGA I

Informacije, ki jih je treba zagotoviti upravičencem do mednarodne zaščite

Čim prej po priznanju mednarodne zaščite se upravičencem do mednarodne zaščite zagotovijo vsaj naslednje informacije o pravicah in obveznostih v zvezi z njihovim statusom begunca ali statusom subsidiarne zaščite. Po potrebi lahko informacije zagotovijo različni organi, ponudniki storitev ali ustrezne kontaktne točke.

I. Informacije o pravicah in obveznostih v zvezi s prebivanjem in bivanjem:

- (a) pravica do dovoljenja za prebivanje za upravičence do mednarodne zaščite (člen 24):
 - kako in kje zaprositi za dovoljenje za prebivanje ter informacije o pristojnem organu ali ustrezni kontaktni točki;
- (b) pravica do dovoljenja za prebivanje za družinske člane upravičencev do mednarodne zaščite (člen 23):
 - kako in kje zaprositi za dovoljenje za prebivanje ter informacije o pristojnem organu ali ustrezni kontaktni točki;
 - informacije o pravicah, do katerih so upravičeni družinski člani, ki jim je bilo izdano dovoljenje za prebivanje;

- (c) pravica do zahtevka za potovalni dokument (člen 25):
 - kako in kje zaprositi za potovalni dokument ter informacije o pristojnem organu ali ustrezni kontaktni točki;
- (d) pravica do prostega gibanja v državi članici in morebitne omejitve tega gibanja (člen 26):
 - kadar je ustrezno,, zahteva po pridobitvi prebivališča ali prijavi v določeni občini in informacije o pristojnem organu ali ustrezni kontaktni točki;
- (e) pravica do prostega gibanja v Uniji (člen 27):
 - obveznost prebivanja v državi članici, ki je priznala mednarodno zaščito;
 - pravica do gibanja v schengenskem območju in pogoji za uveljavljanje te pravice, kot je določeno v členu 21 Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma, ter pravica do vložitve vloge in pravica do pridobitve dovoljenja za prebivanje v drugi državi članici na podlagi nacionalnega prava zadevne države članice ali na podlagi ustreznih določb prava Unije ali mednarodnih sporazumov;

- možne sankcije v zvezi z izračunom let v skladu z Direktivo 2003/109/ES in postopkom za ponovni sprejem v skladu z Uredbo (EU) 2024/...⁺, kadar upravičenec do mednarodne zaščite ne upošteva ustreznih pravil in prekorači trajanje dovoljenega bivanja brez dovoljenja, s čimer krši Konvencijo o izvajanju Schengenskega sporazuma, ali biva ali prebiva v drugi državi članici brez dovoljenja.

II. Informacije o pravicah v zvezi z vključevanjem:

(a) pravica do dostopa do zaposlitve (člen 28):

- upravne zahteve za dostop do zaposlitve ali samozaposlitve;
- kadar je ustrezno, omejitve v zvezi z zaposlovanjem v javni službi;
- ustrezní zavod za zaposlovanje ali kontaktna točka za dodatne informacije;

(b) pravica do dostopa do izobraževanja za mladoletnike (člen 29(1))

- najnižja starost za obvezno šolanje;
- kadar je ustrezno, upravne zahteve za dostop do izobraževalnega sistema;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS št. 21/24 (2020/0279(COD)).

- (c) pravica do dostopa do splošnega izobraževalnega sistema za odrasle (člen 29(2)):
 - zahteve, vključno z upravnimi zahtevami, za dostop do splošnega izobraževalnega sistema;
- (d) pravica do dostopa do postopkov za priznavanje kvalifikacij in validacijo spretnosti (člen 30):
 - pristojni nacionalni organi ali ustrezne kontaktne točke za zagotavljanje informacij o reguliranih poklicih, ki se lahko izvajajo zgolj po formalnem priznanju kvalifikacij, in upravnih postopkih, ki jih je treba opraviti za tako priznanje;
- (e) informacije o ustreznih shemah za ocenjevanje, potrjevanje in priznavanje predhodnih učnih rezultatov in izkušenj (člen 30(3)):
 - kadar je ustrezno, informacije o takih shemah in ustrezna kontaktna točka za dodatne informacije;
- (f) pravica do enakega obravnavanja glede socialne varnosti, kot so ga deležni državljani (člen 31):
 - ustrezna kontaktna točka za dodatne informacije;

- (g) pravica do socialne pomoči (člen 31):
 - kadar je ustrezno, seznam ugodnosti, ki upravičencem do subsidiarne zaščite niso zagotovljene;
 - ustrezna kontaktna točka za dodatne informacije;
- (h) pravica do zdravstvenega varstva pod enakimi pogoji za upravičenost, kot veljajo za državljane (člen 32):
 - splošne informacije o pogojih za dostop do zdravstvenega varstva;
 - kadar je ustrezno, kontaktna točka za storitve, ki so na voljo žrtvam zlorabe, izkoriščanja, mučenja ali krutega, nečloveškega in ponižujočega ravnanja;
- (i) pravica do dostopa do nastanitve pod enakimi pogoji, kot veljajo za državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo v državi članici (člen 34):
 - kadar je ustrezno, osnovne informacije o sistemih socialnih stanovanj, ki so na voljo;
 - kadar je ustrezno, zahteve glede prebivališča v okviru praks razpršitve;
 - pristojni organ ali ustrezna kontaktna točka za dodatne informacije;

(j) pravica do dostopa do ukrepov vključevanja, ki se štejejo za ustrezne, ob upoštevanju obvezne udeležbe, kadar je to ustrezno (člen 35):

- kadar je ustrezno, informacije o obveznih ukrepih vključevanja;
- ustrezna kontaktna točka za dodatne informacije.

III. Informacije o posebnih pravicah mladoletnikov brez spremstva (člen 33):

- informacije o pravici do skrbnika in skrbnikovih dolžnostih;
 - podrobnosti za vložitev pritožbe zoper skrbnika.
-

PRILOGA II

Korelacijska tabela

Direktiva 2011/95/EU	Ta uredba
Člen 1	Člen 1
Člen 2, točka (a)	Člen 3, točka 3
Člen 2, točka (b)	Člen 3, točka 4
Člen 2 točka (c)	–
Člen 2 točka (d)	Člen 3, točka 5
Člen 2 točka (e)	Člen 3, točka 1
Člen 2 točka (f)	Člen 3, točka 6
Člen 2, točka (g)	Člen 3, točka 2
Člen 2, točka (h)	Člen 3, točka 7
Člen 2, točka (i)	Člen 3, točka 8
Člen 2, točka (j), uvodno besedilo	Člen 3, točka 9, uvodno besedilo
Člen 2, točka (j), prva alineja	Člen 3 točka 9(a)
Člen 2, točka (j), druga alineja	Člen 3, točka 9(b)
Člen 2, točka (j), tretja alineja	Člen 3, točka 9(c)
Člen 2, točka (k)	Člen 3, točka 10
Člen 2, točka (l)	Člen 3, točka 11
Člen 2, točka (m)	Člen 3, točka 12
Člen 2, točka (n)	Člen 3, točka 13
–	Člen 3, točke 14, 15, 16, 17 in 18
Člen 3	–
Člen 4(1) in (2)	Člen 4(1) in (2)

Direktiva 2011/95/EU	Ta uredba
–	Člen 4(3)
Člen 4(3), točke (a) do (e)	– ¹
Člen 4(4) in (5)	Člen 4(4) in (5)
Člen 5	Člen 5
Člen 6	Člen 6
Člen 7	Člen 7
Člen 8(1)	Člen 8(1)
–	Člen 8(2) in (3)
Člen 8(2)	Člen 8(4)
–	Člen 8(5) in (6)
Člen 9	Člen 9
Člen 10(1) in (2)	Člen 10(1) in (2)
–	Člen 10(3)
Člen 11(1)	Člen 11(1), prvi pododstavek
Člen 11(2)	Člen 11(2), točki (a) in (b)
Člen 11(3)	–
Člen 12(1)	Člen 12(1)
Člen 12(2) točke (a), (b) in (c)	Člen 12(2), točke (a), (b) in (c)
Člen 12(3)	Člen 12(3)
–	Člen 12(4) in (5)
Člen 13	Člen 13
Člen 14(1)	Člen 14(1), točka (a)
Člen 14(2)	Člen 14(4)

¹ Glej člen 33(2) Uredbe (EU) 2024/... [UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD))].

Direktiva 2011/95/EU	Ta uredba
Člen 14(3), točka (a)	Člen 14(1), točka (b)
Člen 14(3), točka (b)	Člen 14(1), točka (c)
Člen 14(4), točka (a)	Člen 14(1), točka (d)
Člen 14(4), točka (b)	Člen 14(1), točka (e)
Člen 14(5)	Člen 14(2)
Člen 14(6)	Člen 14(3)
–	Člen 14(4)
Člen 15	Člen 15
Člen 16(1)	Člen 16(1)
Člen 16(2)	Člen 16(2), točki (a) in (b)
Člen 16(3)	Člen 16(3)
Člen 17(1), točke (a), (b), (c) in (d)	Člen 17(1), točke (a), (b), (c) in (d)
Člen 17(2)	Člen 17(2)
Člen 17(3)	Člen 17(3)
–	Člen 17(4) in(5)
Člen 18	Člen 18
Člen 19(1)	Člen 19(1), točka (a)
Člen 19(2)	Člen 19(1), točka (b)
Člen 19(3), točka (a)	Člen 19(1), točka (b)
Člen 19(3), točka (b)	Člen 19(1), točka (c)
Člen 19(4)	Člen 19(2)
Člen 21	Člen 21
Člen 20(1)	Člen 20(1)
Člen 22	Člen 20(2)

Direktiva 2011/95/EU	Ta uredba
Člen 20(3)	Člen 20(4)
Člen 20(4)	Člen 20(4)
Člen 20(5)	Člen 20(5)
Člen 21(1)	Člen 21
Člen 21(2)	–
Člen 21(3)	–
Člen 22	Člen 22
Člen 23(1)	–
Člen 23(2)	Člen 23(1) in (4)
–	Člen 23(2)
Člen 23(3)	Člen 23(3)
Člen 23(4)	Člen 23(5)
Člen 23(5)	Člen 23(7)
Člen 24(1), prvi pododstavek	Člen 24(2)
Člen 24(2)	Člen 26(4), drugi pododstavek
Člen 25	Člen 25
Člen 26(1)	Člen 28(1)
Člen 26(2)	Člen 28(2), točki (c) in (d)
Člen 26(3)	Člen 28(3)
Člen 26(4)	Člen 31
Člen 27	Člen 29
Člen 28(1) in (2)	Člen 30(1) in (2)
–	Člen 30(3)
Člen 29(1)	Člen 31(1), prvi pododstavek

Direktiva 2011/95/EU	Ta uredba
–	Člen 31(1), drugi pododstavek
Člen 29(2)	Člen 31(2)
Člen 30	Člen 32
Člen 31(1)	Člen 33(1), prvi pododstavek
–	Člen 33(1), drugi pododstavek
Člen 31(2) (3), (4), (5) in (6)	Člen 33(2), (3), (4), (5), (6) in (7)
Člen 32	Člen 34
Člen 33	Člen 26
Člen 34	Člen 35(1)
–	Člen 35(2)
Člen 35	Člen 36
Člen 36	Člen 37
Člen 37	Člen 38
Člen 38	Člen 39
Člen 39	–
–	Člen 40
Člen 40	Člen 41
Člen 41	Člen 42
Člen 42	–